

Director: Ioan Prăjișteanu

An X, APRILIE 2014, nr. 85

Redactor - șef: Petru Scutelnicu

POEZIE ȘI LIBERTATE

Daniel CORBU



Am învățat că adevărata disperare începe din momentul în care știi. Știind, realizezi că ești nimic și vrei să devii un explorator, un neofit, adept, acolit, un agent al misterului. Ca orice artă, poezia este o abatere alarmantă de la sănătatea omului normal, iar poetul e cel care-și asumă celesta anormalitate, precum și libertatea sa de creator de anormalități subsumate zonei esteticului.

Vorbind de *Poezie și Libertate*, ne-ar fi la îndemână să începem cu binecunoscuta, de acum, afirmație a lui Heidegger din excelentul studiu asupra poeziei lui Hölderlin, după care poezia ar fi un „exercițiu al libertății interioare”⁽¹⁾. Dar afirmația e destul de generală și ar suporta multe nuanțări pentru a fi operabilă. Considerăm că, în artă, libertatea e atât de intrinsecă și de un tip atât de special, încât trebuie abordată cu multă seriozitate și nu ca acei responsabili politici care invocă de cel puțin zece ori pe zi cuvântul *libertate*, fără a-i interesa esența lui.

Pentru atîția oameni *Poezia* e un paradis al erorii, iar poetul un fel de comis-voiajor al deformării realului. Căutînd în poezie suflul pierdut sau pe cale să se piardă, poetul e un „producător de ideal”, cum spunea Baudelaire, dar cît poate frumosul artistic să contribuie la idealul atât de rîvnit de *homo aestheticus*? Poate el să corecteze însăși fatalitatea lumii? Dezarmantă candoare! Ajunși în acest punct, să-l credem oare pe Hegel (cel din filosofia istoriei) care spunea că *deosebirea dintre idealul și realul lumilor este doar aparență*? Că, practic, lumea materială există doar ca aspect al spiritului, iar conștiința este instanța care reface lumea materială după propria imagine. În Giambattista Vico întîlnim o definiție a poeticului ca formă de cunoaștere autonomă. Pentru Vico, omul, înainte de a integra lumea în *categoriile intelectuale* o integrează în *categoriile emotive* (în *Scienza nuova*). Iar această libertate a emoției e infinită și e generatoare de poezie.

Ni-i dat să credem că măreția poetului se măsoară mai ales în felul în care își suportă singurătatea. Singurătatea care îi conferă un anumit tip de libertate. Și nu greșea Baudelaire cînd făcea distincția clară între libertatea omului ales, blăstemat și libertatea foarte restrînsă a pușlamalelor⁽²⁾. În cazul primei libertăți (singura care ne interesează) apare densitatea trăirii și irepetabilitatea ei. Depășirea de sine. Realul ideal. Pentru poet, călătoria din lumea de semne exterioare în lumea profundă cu semnele sale, în labirintul interior, unde întîlnirea cu minotaurul se poate petrece în oricare clipă, e de fiecare dată misterioasă și inițiativă. Dezechilibrele dispar și ți se conferă acea forță de fondator de religii, de șaman al ideii și expresiei. De cele

mai multe ori simți că ți se dictează („*Et verbum caro factum est*” - Și cuvîntul s-a făcut trup, spune Ioan în *Evangelia* sa). Că descoperi ce n-ai rîvnit, ce n-ai visat. Că o libertate divină forțează limita. De aceea nu găsec reă o vorbă a lui Thomas Dempster care privește limita: „Nu cerceta emoțiile interdicțiilor!” Și dacă poetul nu-și cultivă libertatea harică și dacă prin această libertate nu se consideră un centru al lumii, înseamnă că se află în eroare. În acest sens, el e magician fără voie, uneori fără metodă. Pentru că e o magie să desfaci coaja lucrurilor și ele să te lase să le pătrunzi înțelesul sau misterul.

Găsec inutil și școlăresc să mai reliefăm diferența între text liric și poezie, pentru că, se știe, poezia e pulberea aceea fină care plutește deasupra textului, iar textul doar un vehicul (mai sărac sau mai fastuos) care ne duce spre starea de poezie. MAGIA nu trebuie să fie în poem doar ecoul unui ecou, ea trebuie să-l cuprindă, să-i dea forța și misterul de care are nevoie.

Nu ne propunem să facem aici o filozofie a poemului, dar trebuie amintit că textului poetic i se conferă libertate prin diversitatea de lectori și modalități de lectură, el devenind astfel o „opera aperta”, după arhicunoscutul concept al lui Umberto Eco. Dar poetul? Există o libertate cu adevărat ideală a poetului, a celui care ar vrea să ia perla fără să ucidă scoica? Răspundem fără ezitare: NU! Cît de liber poate fi poetul, populat el însuși de marile simboluri ale lumii, cît de liber față de mituri și motive strivitoare de libertate (un fel de idoli baconieni)? Cît de liber, cînd mai există frica, spaima de neant, inconfortul venit din limitele cognoscibilului, a limitei elementelor textuale combinatorii, a in-



exprimabilului, cînd mai există labirinturi nedescifrate, angoasa cotidiană, mizerabilul splin, toată această zgură existențială?!

Întîlnim în cazul creatorului ceea ce aș numi *libertatea canonică*, formată dintr-o sumă de libertăți fragmentare, dătătoare de adevăr liric, adică de irealitate conținută în text, adică de religie salvatoare. Pentru că ce altceva sînt religiile lumii, dacă nu o poetică a spiritului aspirînd la puritatea sacrală? A se observa că, în toate culturile, invocațiile divinității sînt dolda de poezie și cred că avea dreptate Saint-John Perse atunci cînd spunea: „Cînd mitologiile se

scufundă, în poezie își află refugiu divinul”. A se observa că *toți profesii lumii au fost poeți*.

Cînd crezi că ești liber cu adevărat, înseamnă că nu mai există nici o scăpare. Fără să-și fi luat libertățile lor particulare, ereziarhii Evului Mediu n-ar fi existat, n-ar fi existat nici libertatea canonică pe care o descifrăm astăzi în textele gînditorilor gnostici și ezoterici. Intenționam cîndva să scriu un studiu despre influența lui Cervantes, *Bekett și Kafka asupra operei lui Shakespeare*, convins fiind de teoria fuziunilor circulare. Îmi veneau în ajutor cîțiva susținători ai ideii de circularitate a timpului: Platon (din *Marele An*), Nietzsche (*L'Eternel Retour*), pe urmă ciclurile nonidentice ale lui Hesiod, Heraclit, Virgiliu, Bacon, Spengler și Emerson. Acum mă voi rezuma doar la un citat din Marc Aureliu: „*Cine a văzut prezentul, a văzut toate lucrurile: cele care s-au întîmplat în trecutul insondabil, cele care vor apărea în viitor*”. Privighetoarea lui Kits a fost ascultată, prin urmare, și de Virgiliu, și de Rilke, o ascult și eu și o va asculta poate și poetul din anul 2660. Înseamnă asta că istoria universală este istoria unui singur om?

A fi al timpului tău, a reuși să fii al tuturor timpurilor, iată o libertate de care nu mai ești răspunzător! Ne constituim ca un vis într-un alt vis, sau cum spunea Poe „un vis într-un alt vis mai mare”.

O altă idee, expresie a unei libertăți ideale, dătătoare de frisoane multor orgolioși creatori, este *ideea poemului universal, nelegat de vreun nume* (toate poeziile lumii sînt doar fragmente din el), idee care a fost obsesia lui Scheley, preluată apoi de Emerson, Valéry și Borges.

Dar să ne întoarcem la libertatea operei ca lucrare a spiritului și ca reflectare. După plăsmuire, opera de artă trăiește o libertate de tip special. Aș numi-o chiar perioada de *fericire a operei*, știută în toate articulațiile doar de creatorul ei. Asta pînă la punerea ei în circuit, pînă la intrarea în legile realului, recte ale fatalismului lumii. De aceea, dați-mi voie să-mi imaginez trei tipuri de libertate a textului:

1. *libertatea germinală*;
2. *libertatea ideală* (cînd opera e o entitate nearuncată între legile lumii);
3. *libertatea fragmentară* (libertate pe care și-o ia în relația cu fiecare cititor).

În altă ordine de idei, însuși faptul estetic revelatoriu, nu este libertate particulară, componentă a libertății canonice? Căutarea continuă a unei alte sintaxe care să particularizeze textul, nu e o altă libertate a poetului?! Și de ce n-am considera „noul umanism” impus de postmoderniști prin sublimarea realului și a întregii culturi drept o libertate demnă de luat în discuție? Mai ales că sînt peste treizeci de ani de cînd postmodernismul a devenit peste tot o obsesie culturală, fiind considerat ultima mare ispravă a lumii noastre. În ce mă privește, consider postmodernismul o reacție nu numai împotriva modernismului, ci împotriva întregii gîndiri culturale a omenirii.

(Continuare în pag. 2)

Revista PLUMB este editată de Primăria și Consiliul local ale Municipiului Bacău



În acest număr:

Predestinare și profeți... 6

Vae victis 8

...Crescători de cai asemeni mongolilor și tătarilor, au fost împinși către centrul Europei prin secolul IX și s-au stabilit în Câmpia Panonică în virtutea tradiției pastorale. Cine s-ar infatua să perpetueze o asemenea tradiție revoluționară astăzi? Pur și simplu ungurii sunt fasonați în creuzetul imperiului habsburgic și au deprins maniere europene în câteva secole...

Partituri în falset 12

...Servici contra servicii. Patriotismul expus la tarabă pe post de monedă de schimb, cu valoare absolută. O modă resuscitată, de altfel, preluată de la comuniști și adusă la alte dimensiuni de profitorii de astăzi. În privința asta, și nu există niciun fel de dubii, năravurile înnoată în cam aceleași ape: meritul/sacrificiul personal nu este gratuit...

Târg de carte la Paris 14

...În ciuda restricțiilor de natură economică, spre meritul principalilor organizatori, Lilian Zamfiroiu, președinte I.C.R. și Alexandru Dobrescu, director I.C.R. din Paris, pavilionul României mi-a făcut o impresie atrăgătoare, ospitalieră, ...

Răspunderea pentru opiniile exprimate revine în exclusivitate autorilor

ISSN 1841-9437

Ipostaze cordiale de critică a criticii IONEL NECULA; MIRCEA DINUTZ; FLORENTIN POPESCU



S-a încetățenit, de-o vreme convingerea că un comentator literar nu poate face critica criticii dacă nu se exprimă abstras, agresiv, rigid și acru. Cum s-ar putea evita aceasta? Am ales cărțile unor critici docti, talentați și cu notorietate, pentru a încerca să percepem ceva din plăcerile actului critic. Nici vorbă că **Ionel Necula**, regretatul **Mircea Dinutz**, ori **Florentin Popescu** să poată fi acuzați de superficialitate, inadecvare, ori marginalitate. **Ionel Necula** a semnat vreo cincisprezece cărți în care se pot ușor observa apertența pentru filosofie și informația culturală largă; regretatul **Mircea Dinutz**, întemeitorul revistei „Pro Saeculum”, și-a pus în pagini vibrante iubirea pentru valorile literare; **Florentin Popescu** este, de la începutul ființării revistei „Bucureștiul literar și artistic” (fondată la 1 octombrie 2011) principala voce critică a unei publicații de prestigiu. Ne-am propus, de aceea, sa detectăm, la tecuceanul **Ionel Necula**, voluptatea lecturii critice; sa evaluăm expansiunea criticii ca normă a recreației la focșăneanul **Mircea Dinutz**; în sfârșit ni s-a părut relevant să observăm stilistica dialogului subtextual cu cititorii și autorii lui **Florentin Popescu** în cartea sa incitantă „**Eu v-am citit pe toți!**”. A picat bine, căci tocmai ne întrebam cine mai citește critică în vremea noastră.

* * *

Într-o carte, apărută în 2007 la Craiova, eruditul teoretician literar **Adrian Marino** enumera direct și explicit simplu că formele sensibilității estetice sunt *plăcerea, simpatia, gustul și intuiția*. E sigur că acestea nu au aceeași pondere în toate formele de critică (arhetipală, de identitate,



etică, tematică, de relație etc.). În fiecare dintre acestea, raportul dintre imagine, concept, idee și vibrație diferă, căci altfel ar fi toate la fel. La noi, **G. Călinescu**, **Șerban Cioculescu**, **Vi. Streinu**, **Perpessicius** și ceilalți tocmai din aceste motive au creat albiu distincte și largi în literatura modernă. Noi, pe cât putem, învățăm de la ei. Din motive pe care le vom dezvălui imediat, ne-a atras atenția cartea lui **Ionel Necula** despre **Natalia Negru**, mai ales că, în studenția ieșeană, distinsul nostru profesor Const. Ciopraga n-a ignorat de tot pe poeta din Buciumeni - Tecuci, talentată și cu școală bună în epocă, măritată de trei ori, dar

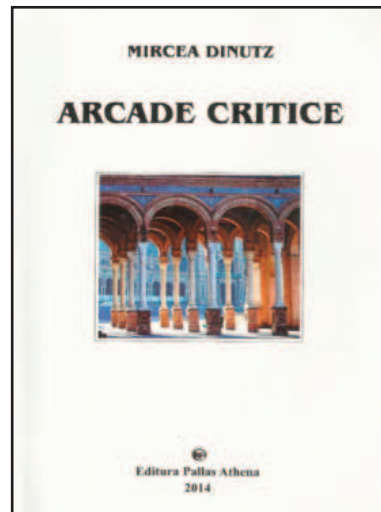
nefericită; ba, se pare, chiar însemnată de soarta tragică împărtășită cu poezii **St. O. Iosif**, **Dimitrie Anghel** și profesorul - teolog **I. Gh. Savin**, subsecretar de stat în guvernul Goga - Cuza. Monografia alcătuită cu eforturi de către gălățeanul **Nicolaie I. Stanciu** evocă o figură literară energică și adesea în prim-planul vieții publice, aflăm de la **I. N.** Puțină lume mai știe momentele tumultuase de vârf ale acestei scriitoare, iar **I. N.** e mobilizat și de mândria comunității din Tecuci. În ce ne privește, am regretat că n-a rezervat două pagini pentru cititorii care nu știu nimic din biografia **Nataliei Negru**: *fiică de institutor din Tecucel, a urmat Scoala Centrală din București, apoi Facultatea de Litere și Filozofie, fiind studenta lui Mihail Dragomirescu; la 2 sept. 1909 a participat la întemeierea Societății Scriitorilor Români; când Dimitrie Anghel, prietenul lui St. O. Iosif, s-a sinucis în casa de la Tecucelu, împușcându-se în piept, Natalia a fost și ea rănită. „Poetul florilor” a fost transportat la spitalul din Iași, unde a fost îngrijit de fratele său, de Paul Anghel, dar a murit de septicemie. Căsătoria cu St. O. Iosif a avut loc în 1904, iar ruptura dintre Iosif și Anghel a avut loc în 1910.*

Se pare că, pentru tensiunile apărute între cei doi prieteni, nu a fost vinovată doar **Natalia Negru**. **G. Călinescu** vede în **D. Anghel** o „gelozie oarbă”, fiind „agresiv și demonic”, cu temperament pătimaș. Calificată de unii contemporani „femeie fatală”, în momentele-i fericite, poeta din Tecuci s-a mișcat în peisajul literar-cultural al epocii. **Mihail Sadoveanu**, **N. Iorga**, **Ilie Gorun**, **Maria Cunțan**, **Ilarie Chendi** și alții au fost la cununie, au frecventat „casa din vie”. „Revista Scriitoarei”, organul de presă al Societății Scriitoarelor Române” invoca pe **George Sand** și **D-na de Staël**, iar **Natalia Negru** avea notorietate alături de **Adela Xenopol** în afirmarea spiritului feminist în literatură; ca și **Matilda Cugler Poni**. Cu fragmente epistolare, secvențe evocative și opinii ale unor contemporani, dar și cu simpatie, limbaj nuanțat și echilibru, **I. N.** aproape reușește să contureze prin **N.N.** un seducător personaj și să capteze ceva din parfumul epocii de la 1900 dim lumea Tecucilor. În *casa din vie* (iată un titlu de bun roman) se vor fi ivit multe secvențe și tablouri din imaginarul unui volum de poezii din 1909, din poemul dramatic *Legenda*, sau din manuscrisul romanului **Lunca Măndrușcăi**. Mărturisirile și traducerile din **Andersen**, plus corespondența ar întregi o figură literară enigmatică și interesantă, dar și o epocă ce a interferat cu deceniile proletcultiste, când *Doamna*, ce stătuse de vorbă cu regina **Carmen Silva**, îl ruga pe președintele consiliului popular din Tecuci în 1956 s-o scoată de pe lista chiaburilor. „Boieroaica retrogradă” s-a stins, în singurătate și sărăcie, la 2 sept. 1962, în casa ei de pe str. G. Coșbuc. Strașnic roman ar ieși, mai frumos decât cele invadate de acuplări și organe genitale care au aglomerat piața literară actuală.

* * *

Marea iubire pe care o avea pentru valorile literare, **Mircea Dinutz** a proiectat-o într-o critică ce a părut mereu că este pornită intens spre reconfigurarea universului operei și refacerea imaginară a acesteia, încât să fie satisfăcută funcția *creativă* a criticii literare, desigur, prin limbajul specific acesteia:

metafora critică, lexic, sintaxa ideatice etc. Colegii de la *Pro Saeculum* l-au prețuit totdeauna pe **M. D.**, iar dintre aceștia, **Rodica Lăzărescu** în mod deosebit, ea preluând răspunderile pentru redactarea revistei focșănene ca și a culegerii **Arcade critice** (**Pallas Atena**, 2014). Aceasta era a treia carte de critică, de la care autorul se aștepta să-l reprezinte cu demnitate; pariul a fost câștigat. Cele două capitole - *Între confensiune și provocare. Poezii și Fețele realului*, prozatorii însușează fiecare, opt și, respectiv, zece eseuri dense și expresive despre creațiile lui **Liviu Ioan Stoiciu**, **Nicolae Panaite**, **Marcel Mureșeanu**, **Ion Tudor Iovian**, **Dan Petrușcă**, **Șerban Codrin**, **Ovidiu Genaru**, **Paul Spirescu** - poezii; **Nicolae Gheran**, **Constantin Trandafir**, **Petru Cimpoșu**, **Constantin Stan**, **Viorel Savin**, **Victor Mitocaru**, **Petre Isachi**, **Ioan Neșu** - prozatorii. Redactate cu aplicație, ceremonios și în tonul celorlalte cărți ale lui **M. D.**, eseurile urmăresc cărțile de poezie din perspectivă semiotică și stilistică, evitând tulburarea de ierarhii și evaluările incomode. Totdeauna stilul



critic al lui **M. D.** a fost festiv, rareori cu rezerve tematice, dar convins că un comentator critic va avea mereu de citit cărți bune, scrise de profesioniști iubitori de literatură. Odată opinia critică formată, criticul merge pe ea și, la urmatoarele cărți, văzându-l pe scriitor mereu egal cu sine. De dincolo de scriitura analizată, criticul pare că e contemplat de poet sau prozator. Având, cum am scris mai sus, pasiunea reconfigurării universului operei, **M. D.** și-a conturat un algoritm critic ce nu dă greș. Ceremonios și sobru, oficiază exercițiul critic intrând brusc în imaginarul poetic (precum la **Dan Petrușcă**), ori fixează tematico-etic o creație epică (ex. **Impostorul de Viorel Savin**, deșirând mersul naratologic al compoziției cu o detașare ce rare ori își trădează calificativele estetice: ironic - sarcastic; dramatic - comprehensiv; delicat - confesiv; ludic; dilematic etc). Critica poeziei se spirjină, mai totdeauna, pe patru modalități stilistice, verificate de timp: *animarea obiectelor* (la **Liviu Ioan Stoiciu**); *interferența regnurilor* (**Ion Tudor Iovian**); *dinamizarea imaginarului prin oximoron*, *intvertirea registrelor stilistice și metafora critică insolită* (**Dan Petrușcă**); *vitalizarea neologismului prin context* (**Șerban Codrin**). Critic sobru și echilibrat, **M. D.** și-a marcat vizibil un teritoriu al său, populat de poeți și prozatori care nu mai pot contraria, cota lor rămânând la înălțimea la care au putut ajunge după decenii: **L. I. S.** „dorește... salvarea lumii prin poezie”;

(Continuare în pag. 3)

(Continuare din pag. 1)

POEZIE ȘI LIBERTATE

Îmi bazez această afirmație pe o idee a lui **Heidegger**(3), după care fiecare om are *tendința anulării ontologiei, peste care ființa nouă este o fragilă supunere*. Acum, la „sfârșitul istoriei”, în sensul dat de **Fukuyama** în 1991 și nu răstălmăcit de unii și alții, postmodernismul oferă istoria sublimată a culturii, un compendiu la care se adaugă contribuții personale. E oarecum și sensul pe care-l dă profesorul parizian **François Lyotard** (4), însă eu cred cu toată tăria că ideea post-modernismului recuperatoriu vine din livrescul **Tom Bouvard et Pecuchet**, unde **Flaubert** urmărește o desființare a literaturii lumii prin concentrare într-o *Carte-sinteză*.

Întrebarea pe care ne-o punem la sfârșitul acestor considerații: *va fi Poezia o religie a mileniului III?* Cum spuneam, a sosit vremea sublimărilor, a compendiilor. Încă două generații vor interpreta marile mituri, simboluri, parabole, oferind compendii originale. Poate că nu sînt deținătorul unei viziuni absolute, dar, dacă intuiția nu mă înșală, după vreo două-trei generații experimentale poezia se va întoarce la simplitatea socratică, adică la *naturaletă și simplitatea expresiei lirice, fără a neglija dimensiunea simbolică și fără a escamonta misterul și efectul magic*. Va fi o revenire la forța șamanică a cuvîntului și la un ezoterism care întotdeauna a făcut bine poeziei. Cît despre poet, lucrătorul cu inefabilul, va rămîne același serafic salahor al sintaxei și același fericit al fulgerărilor metaforice.

Note

1. **Martin HEIDEGGER**, *Originea operei de artă*, Ed. Univers, București, 1982 (traducere de **Thomas Kleininger** și **Gabriel Liiceanu**). În acest excelent studiu despre locuirea omului în lume și despre înțelesurile artei, **Heidegger** abordează libertatea ca element primordial, care stă la baza operei de artă. Spune filozoful, la pagina 31: „*Problema originii operei de artă este problema privitoare la proveniența esenței sale. Potrivit reprezentării obișnuite, opera ia naștere din și prin activitatea artistului. Însă prin ce anume, și de la ce anume pornind, este artistul ceea ce este? Prin operă; căci faptul că o operă este spre lauda făuritorului ei înseamnă: abia opera îl face pe artist să apară drept meșter într-ale artei. Artistul este originea operei. Opera este originea artistului. Nici unul din acești termeni nu există fără celălalt. Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că nici unul dintre cei doi nu îl poartă cu sine pe celălalt. Artistul și opera sînt, fiecare în sine și în corelația lor, printr-un al treilea termen, care, de bună seamă este și primul, anume prin acel ceva de la care artistul și opera de artă își capătă de altfel numele: prin artă*”.

2. **BAUDELAIRE**, Charles - *Critica literară și muzicală. Jurnalul intim*, E.P.L.U., București, 1968. Citatul exact este: „*Sînt mai multe feluri de Libertate. E libertatea Geniului și e libertatea foarte restrînsă a pușlamalelor*”.

3. A se vedea **Martin HEIDEGGER**, *Zur Seinfrage* (Cu privire la problema ființei), Klosterman Verlag, Frankfurt/Main, 1995.

4. În „*L'Inhumain: causerie sur le temps*”, Editions Galilée, Paris, 1988, **François Lyotard** consideră postmodernitatea nu ca depășire a modernității, nu ca sfârșit ori regenerare a ei, ci „ca perborare a acesteia, adică travaliu angajat să gîndească ceea ce, din eveniment sau din sensul evenimentului, ne rămîne în mod constitutiv ascuns, nu numai prin prejudecata trecutului, ci și prin aceste dimensiuni ale viitorului care sînt *pro-iectul, pro-gramul, pro-spectiva...*”

(Continuare din pag. 2)

Ipostaze cordiale de critică a criticii

Ion Tudor Iovian este „învingătorul pe care îl așteptam”; pentru Dan Petrușcă „poezia este... frumusețe scaldată în apele oglinzii”; „Ovidiu Genaru rămâne bacovian în măsura în care e și cehovian, preoptzecist sau, pur și simplu, el însuși”; Petru Cimpoeșu „folosește procedee textualiste, strategii narrative postmoderne, pe care le mănuieste magistral”; Victor Mitocaru este „într-o aprigă și efervescentă dezbateră cu prietenul din oglindă”; Petre Isachi e convins că „triumful omului gregar e vremelnice și că omul religios va reveni în primul plan vieții sociale”.

Dincolo de acestea, după dispariția lui Mircea Dinutz, unele pagini sună testamentar.

* * *

Florentin Popescu pare a fi unul dintre criticii care îi are în vedere atât pe autori, cât și pe cititori; încercăm

să vedem cum, urmărind stilistica dialogului său cu ambele categorii de iubitori ai literaturii. Adevărul este că în triada critic-autor-cititor, atentul comentator de la tânăra și penetranta revistă „Bucureștii literar și artistic” se mișcă imprevizibil și inspirat, când pe poziția cititorului (vezi nerăbdarea cu care începe lectura la „Tema pentru acasă” - romanul basarabeanului Nicolae Dabija”), când în fotoliul exegetului critic (la evaluarea „Dicționarului personajelor lui Marin Preda”), ori îmbrăcând uimirea când pătrunde în universul creației poetului Ion Gheorghe - buzoianul său - care e mândru că l-a determinat pe Ceaușescu să-i asfalteze o bucată de drum pentru țărani lui, îi arată cu mândrie sutele de „statuete megalitice”, declarându-i neted: „sunt un naționalist comunist, am crezut și cred în naționalismul comunist”; în 2010 la sărbătorirea vârstei de 75 de ani, F. P. era în rotonda Bibliotecii din Buzău pentru lansarea cărților lui Ion Gheorghe, care s-a declarat „poet dacic, religios și cultural”.

Inepuizabil prin energia cuprinderii spațiului cultural-literar,

atent în evaluarea inițiativelor din lumea editorial-creatoare și inspirat în așezarea unei cărți, ori a unui scriitor în contextul adecvat, F. P. ne apare mereu în expansiune. În acest al pa-



trulea volum intitulat sfidător „Eu v-am citit pe toți!” și deschis de o copertă voioasă și florală, el ne privește optimist și relaxat, căci „patimile sale de editor”, înzestrarea de

publicist și reflecțiile de critic încă își găsesc împlinirea: el detectează voluptatea discursului liric la Calistrat Costin; se încântă de reeditarea „Discursurilor parlamentare” ale lui Nicolae Iorga la Chișinău; îl felicită pe clujeanul Aurel Sasu pentru două cărți excepționale – „Romanul românesc în interviuri” și „Dicționar al scriitorilor români din Statele Unite și Canada”; îl elogiază expresiv pe talentatul său coleg – poetul Coman Șova; e deschis și foarte atent la autorii ce apar în prezent cu cărți substanțiale; nu-și ascunde emoția la receptarea unor fenomene literare inedite și de anvergură ca „poezia din închisori”, sau creatorii nedreptățiți de istorie – Ion Fântânu, Andrei Ciurunga ș.a.m.d.

Florentin Popescu are toate calitățile unui critic profesionist, la care se adaugă „știința cărții”, plus înzestrarea de a-și schimba, pe neobservate, veștmintele de critic, autor și cititor.

Nu ignorăm faptul că, spre deosebire de alți comentatori, scrie despre cărți din toată țara.

referă la lucrările unor autori pe care și noi i-am avut în atenție și-n lectură curentă, iar concluziile sale nu sunt prea diferite de depozițiile noastre. Mă refer la comentariul cărții lui Sterian Nicolae, *Memoriile lui Femios*, la versurile poezilor Ioanid Romanescu și Corneliu Vadim Tudor – apreciați și urmăriți cu insistență nefraturată de-a lungul anilor. Concluziile sale îl legitimează deja ca pe un critic care știe drumul care duce la esență și știe să discearnă diamantul de metalul ordinar.

Multe cronici au în obiectiv cărțile confrăților săi care frecventează cenaclul *Amurg sentimental*, patronat de autor și n-aș vrea să mă hazardez în considerații de valoare asupra unor scriitori necunoscuți nouă. Subliniez doar încă odată maniera criticului de a-și matla cronicele cu citate generoase și bine alese, ceea ce le face mai convingătoare, le conferă un plus de consistență, și de pertinență.

Și mai subliniez, tot așa frugal și în mare viteză că autorul a citit un

Festival de poezie purtând numele magului de la Ipotești și că a inițiat un concurs de creație literară *Văra visurilor mele* pentru încurajarea tinerilor începători.

Este, pot spune, o prezență destul de activă în viața spirituală a Bucureștilor iar cuvântul său contează în cadrul dezbaterilor de idei.

Îi mulțumesc autorului pentru carte, îi mulțumesc pentru încrederea ce mi-a arătat-o și-i promit că voi sta cu ochii pe el și mă voi bucura de fiecare dată când îi voi vedea numele în vitrina cu noutăți literare.

La hârnicia cu care ne-a obișnuit, cred că are încă multe surprize de oferit. Și mai sper ca anul acesta, când se comemorează 155 de ani de la trecerea într-o altă lume a poetului de la Ipotești își va prefața concursul de creație literară cu un simpozion mai desfășurat, cum și merită acest geniu al poeziei românești.

Căci deși despre Eminescu vorbește toată lumea, el continuă să rămână un mare necunoscut.



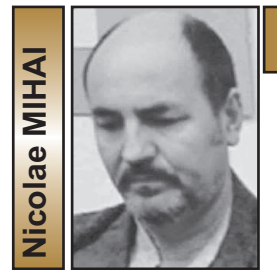
Ionel NECULA

Ion Machidon

un tratament exegetic mai apretat, mai decomplexat și mai bine împrejmuit epistemic.

Nu este în intenția mea această ispravă critică, dar volumul mai sus menționat - care conține peste 60 de cronici la tot atâtea cărți de poezie, de proză sau eseistică - m-a convins că autorul chiar este un cititor neobosit și că știe să dea seama de cele citite. Știe drumul care duce la esența lucrului, știe să-și facă demersul convingător și nu-și reprimă tentația de a cita copios din textura cărților lecturate. Iar dacă scopul nemărturisit al unei cronici literare este să trezească interesul cititorilor, să încurajeze apetența lor pentru lectură și să le deschidă sufletul spre frumos, atunci actul critic activat de Ion Machidon este din capul locului salutar și demn de toată grațitudinea noastră.

Câteva din cronicile autorului se



Nicolae MIHA

Anatomia iubirii

spontană și euforică. Plonjările în subcoștient, impactul tot mai evident asupra spațiilor arhitecturale ale umanului, conduc la ideea că ne aflăm în fața unui poet aflat în permanentă căutare de sine ce-și croiește o altă lume, de ordin interior, departe de rigorile imensului flux existențial. Preocuparea poetei nu este aceea de a construi mari metafore revelatorii, așa cum întâlnim la mulți dintre colegii de generație, ci o interesează, mai mult, actul de descriere a poemului:

„iubirea se ivește tăcând,
fără zgomote
urcă în noi sfâșiindu-ne ne renaște;
neputincioși uităm cuvinte ațipite ...
te voi tăcea
cu cel mai tandru dintre necuvinte.”
(Iubirea se ivește tăcând)

Evadările din concret însoțesc cititorul către clipele cenzurate, când zăpada „cade peste noi cu turbure uitare, ca vinul de pe masă”, iar „lupilor din tindă să le oferim culcuș și dragoste flămândă într-un ungher de casă”. Mărturisirile sale lirice, axate pe simboluri și notații, nu prea departe de tendințele contemporane postmoderniste, îndeamnă spre cunoașterea și înțelegerea lumii din jur. Dacă poezia textualistă are regulile și rigoriile ei implicite, poemele din acest volum sunt scrise pe mai multe registre stilistice și tot atâtea tonalități afective, fără a minimaliza

Cristina Emanuela Dascălu, scriitoare ce a obținut un doctorat în Statele Unite ale Americii, dar și alte asemenea titluri universitare / academice, incluzând Masterate și titluri de studii aprofundate în România și în străinătate, este conferențiar universitar doctor și vice-rector în cadrul Apollonia University, din Iași.

Cartea de poeme *Echinoc sau solstițiu* (Ed. Timpul, Iași, 2009) își axează, cu mare rafinament artistic, conținutul pe poezia de dragoste. Atât poemele scrise în vers alb, cât și cele în metru clasic, anunță o poezie matură, cu un discurs liric cuceritor, fără excese ornamentale, definind o fire sensibilă, dar bogată în emoții estetice. Intensitatea maximă a sentimentelor predispozează la meditație: „Lasă-mă să înfloresc lângă umărul tău

Să te cuprind cu palmele pline de rouă
Lasă-mă să înfloresc în inima ta
Măcar timp de un vis”
(Timp de un vis)

Ideea poetică devine, pe alocuri, rezultatul unor elevate reflecții purtând cititorul spre starea de grație,

TRECUTUL PRIN ANECDOTE (30)



Ioan MITREA

M. Eminescu vs. A. Toma

În epoca proletcultistă a fost o mare dispută privind ierarhia poezilor români. Marii poeți au fost trecuți la index. Era considerat un mare

poet A. Toma. Se spune că într-o zi șoferul lui A. Toma l-a întrebat direct: „Spuneți-mi, tovarășe director, unii zic că Dvs. sunteți mai mare, sau tot așa de mare ca Eminescu, iar eu sunt om prost, fără carte, nu știu ce să cred, cine e mai mare de fapt: Dvs. sau Eminescu? A. Toma a dat acest răspuns memorabil: „Fiecare în felul său, băiete!”

Posturile sub comuniști

Se spune că Ceaușescu a primit cea mai înaltă decorație papală pentru modul cum a organizat la noi postul Crăciunului. Mulțumind, Ceaușescu a dat asigurări Papei că postul Paștelui o să fie și mai bine organizat. Fiește că s-a ținut de cuvânt.

Răspuns la dorința de a fi publicat

Despre un mare scriitor se povestește că în ziua când un tânăr poet venise să i se plângă că nu e publicat, a început să strige la acesta:

-Și ce-i cu asta? Pe Isus l-au publicat? Pe Buddha, l-au publicat? Pe Socrate, l-au publicat?

primăvara scriitorilor

Mircea BOSTAN



A venit Primăvara! Și... ca un nedibaci căutător de cuvinte mă azvârl în proiecte labirințice, dornic de înjurături și controverse. Nu știu să mă orientez, vorba unui înțelept contemporan.

Și totuși o să-mi deșir ideea până la capăt.

În luna aceasta primumotiv s-au rostogolit în viață, în diferite timpuri, iubitori de condei care au dat glas gândurilor, modelând din litere lumi.

Și... multe ar fi de zis.

Păi, să purcedem la povestit.

Și dacă voi mai greși, să dați dovadă de îngăduință, că mai am multe de învățat și am mai fost și bolnav când eram mic, și nu se știe concret dacă m-am lepădat de toate cele boli, iar peste toate mă mai numesc și „bostan”.

În prima zi de



Octavian GOGA

aprilie a anului de grație 1881, an în care România devenea Regat, la Rășinari se naștea Octavian Goga, cel despre care Iosif Vulcan spunea că este: „un talent original inspirat numai de sufletul poporului”. Considerat la un moment dat „genial”, Goga visa un statut mareț acestui neam.

Ca poet a ars plenar ca să spună poveștile din țara „inexistentă”:

„Eu sunt un om fără de țară,
Un strop de foc purtat de vânt,
Un rob răzleț scăpat din fiară,
Cel mai sărac de pe pământ.
Eu sunt un mag de legea nouă,
Un biet nebun, orbit de-o stea,
Ce-am rătăcit să v-aduc vouă
Poveștile din țara mea”.

Când vine vorba de „omul bălților”, Fănuș Neagu, putem spune



Fănuș NEAGU



Bogdan ULMU

liniștiți că „a vorbit cu oamenii și s-a tutuit cu sfinții”.

Într-o „dimineață pierdută” a literaturii contemporane, Gabriela Adameșteanu ne precizează că: „Literatura nu este o cantină egalitară”.

Alexandru A. Philippide „monologând în Babilon” vede „aur sterp” printre „stânci fulgerate”.

De undeva, de la „Praznicul pușlamalelor”, specialistul în „poetul vagabond”, Romulus Vulpescu ne șoptește:

„Ne pomenim prea goi într-un tîrziu,
Pe-o nepermis de joasă treaptă tristă:
Prea sceptici și prea singuri, prea-n pustiu,
/ Ca să mai știm că dragostea există”.

Eugen Jebeleanu, cel care „a învățat de viață să dispară”, reconfigurază acum „surâsul Hiroshimei” din zborul fluturilor necenușii.

George Arion „detectiv fără voce”, caută nestingherit în biografiile scriitorilor.

Din capitala Moldovei, Liviu Antonesei declară nedumerit:

„Toata viața am jucat la ruleta rusească -și niciodată nu s-a întâmplat nimic”.

„Dostoievskianismul” lui Gib I. Mihăiescu ne survolează de fiecare dată când recitim ori citim „Donna Alba”.

În veșnică căutare a jumătății sale întregitoare, Nichita Danilov există, respiră liric și se cotrobăiește prin alt secol.

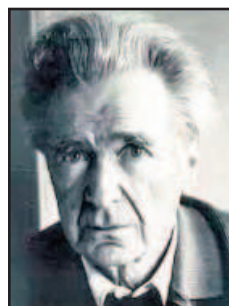
Octavian Soviagny se „plimbă printre scaune și spune lucruri indiferente”, iar după lungi frământări ajunge la concluzia că „ficțiunea e singura realitate”.

De la Vânători-Neamț, cel care „a ajuns să privească lumea prin mai multe răni deodată”, Daniel Corbu, vede „duminica fără sfârșit”, o duminică înțepată de întrebări de genul: „infernul nu-i oare tot o casă prin care bate vântul?”.

Din înalt, la taclale cu intelectualii săi, intransigenți și năpădiți de moralitate, Camil Petrescu se prinde, surprinzând a sistenta cerească, în „Jocurile ielelor” ca într-un ultim „Act venețian”.
Francisc



Victor MITOCARU



Emil CIORAN



Tristan TZARA

alergic la răceala soarelui”, avangardistul Tristan Tzara ne vorbește despre Botticelli.

De Gheorghe Grigurcu ne este teamă când șade pe „peiedestalul” criticului, dar poetul redevine om.

„Oamenii care traversează strada intră în magazine își dau mâna zâmbesc se evită sunt oameni vii/Oamenii care vorbesc care scriu sunt morți”.

Ion Vinea din



Daniel CORBU



Ghe. IORGA

„Paradisul suspinelor” la „Ora fântânelor” ne citește „Poeme”.

Magda Isanos dă frâu liber calului „de la birja de noapte” în vacarmul produs de „locomotivele triste”.

În grădinile înmiresmate ale raiului, George Bălăiță, ca un „ucenic neascultător”, face praf „lumea în două zile”, în vreme ce pe pământ, Bogdan Ulmu ne învață cu ce să ne dregem după chef, de la potroc, la ciorba de burtă ori ceai de mentă rece, dar în niciun caz cu „aspirină, cu gheață la tâmpă, cu ținut de cap sau elegant răstindu-ne la bocanci”.

Gheorghe Tomozei e cu siguranță la un pahar de vin bun de parastas împreună cu prietenul Labiș în „Apocalipticul iarmaroc”.

Calistrat Hogaș, tot „Pe drumuri de munte”, iar între răstimpuri se mai întoarce la Roman să mai moară puțin.

De la Chișinău, Leo Butnaru ne aduce aminte că „Măine sau poate poimăine va ninge și vom fi fericiți”.

Din „Câmpia singularică”, Dan Claudiu Tănăsescu își astupă urechile la „Strigătul ierbilii”.

Depart, pe acorurile iubirii neîmplinite, Veronica Micle valsează în împreunare eternă cu Eminescu.

De la Bacău, Doru

Ciucescu ne predă lecții de patriotism, calitate nicidecum desuetă pentru domnia sa, Gheorghe Drăgan, sarcastic și acid gândește sub cupola minții noi personaje, Gheorghe Iorga se plimbă virtual pe străzile Teheranului, punând la cale noi traduceri din iraniană, Doru Kalmuski, același calm și echilibrat confrate, „scrie cu o cerneală în mai multe culori și cu penițe diferite”, așa cum remarca regretatul Laurențiu Ulici, iar în momentele de respiro ne îndeamnă la „patru meditații despre premeditare”.

Dintr-un colț al modestiei nejustificate, „imprevizibilul” Victor Mitocaru pune lumea la cale din agora cu Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord, elaborând în gând „antologia anului 2014”, vreme în care Ion Prelipcean, în deplină harababură mondială, a dactilografiat deja primul capitol la **România, văzută de alții**.

Tot de la Bacău, Viorel Savin ne privește prin „sticlă”, identificându-ne ca „lamentabile fructe” într-o „comedie a supunerii”.

Și cum se putea încheia acest regal despre scriitori, dacă nu



Magda ISANOS



Viorel SAVIN

cu Emil Cioran? Anguasatul și negativistul Cioran, cel care s-ar fi „odihnit în cinism”,

dacă era francez.

Cioran, care se ruga într-un fel nefiresc și de neînțeles pentru unii:

„Ferește-mă, Doamne, de ura cea mare, de ura din care izvorăsc lumi.”

Domolește-mi tremurul agresiv al corpului și descatușează-mă din încheștarea fălcilor mele. Fă să dispară acel punct negru ce se aprinde în mine și se întinde în toate membranele, născând în arderea nesfârșitului negru al urii o flacără ucigătoare.

Scapă-mă de lumile născute din ură, eliberează-mă de nesfârșirea neagră sub care mor cerurile mele. Deschide o rază în această noapte și fă să răsară stelele pierdute în ceața deasă a sufletului meu. Arată-mi calea spre mine, deschide-mi poteca în desișul meu. Scoboară-te cu soarele în mine și începe lumea mea”.

Cioran, care a tânjit o viață întreagă după ai săi și meleagurile nașterii sale de la Rășinari, a reușit a fi un mare creator prin sacrificiu.

Consiliul editorial:

Președinte:

CALISTRAT COSTIN

membri:

OVIDIU GENARU, DORU KALMUSKI, GHEORGHE NEAGU, GRIGORE CODREȘCU, VIOREL SAVIN, ION TUDOR IOVIAN

Redactor - șef adjunct: **GHEORGHE IORGA**

Secretar de redacție: **NICOLAE MIHAI**

Director economic: **LOREDANA DĂNILĂ**

Redactori:

DUMITRU BRĂNEANU, DORU CIUCESCU, GHEORGHE UNGUREANU, DAN SANDU, ELENA PĂRLOG, MIHAELA AMALANCI

Consilier grafică: **IOAN BURLACU**

Corectură: **ANA CHISCOP, ELENA SCUTELNICU**

ADRESA: 22 Decembrie 38/B/7- Bacău:

Tel/fax redacție: 0234/ 57 86 02

Ilustrații revistă: **Mircea Nour, Radu Mihai**

E-mail: revista_plumb@yahoo.com;

Hoțul de cărți-romanul și pelicula

Ana-Maria TICU

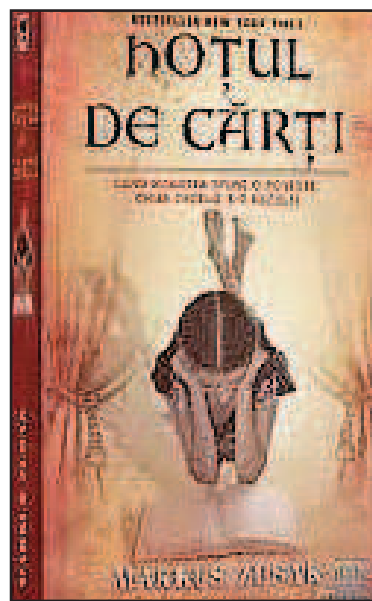


Australianul Markus Zusak scrie **Hoțul de cărți** firesc, oglindind imaginile pe care tânărul și le formase în minte, în urma unei copilării în care mama îi povestea ororile Holocaustului din Germania nazistă. Romanul, scris cu o tehnică modernă, descrie o realitate arhicunoscută, aceea a exterminării evreilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Sub acest pretext istoric dureros, se expune, de altfel, o teorie a salvării prin *Cuvânt*. Stafia hitlerismului dă târcoale inimii și minții fetiței pe nume Liesel Meminger, care, adoptată, își face loc printre raiduri aeriene în lumea Creatorilor. Bântuită noapte de noapte de imaginea morții fratelui mai mic, părăsită de mama reală, protejată cu căldură de familia Hubermann (un echilibru între blândețea soțului Hans și violența verbală a Rosei), Liesel învață să citească și să scrie, pentru a nu cădea victimă devorării omeniei

și raționalului din individ. *Furtul de cărți* este mobilul izolării în interiorul unei capsule spirituale, căptușite cu inocență și omenie, dar, în egală măsură, cu suferință și moarte.

Naratorul este însăși *Moartea*, cea care adună cu răceală sufletele zecilor de mii de oameni, uciși de arme și mentalități, de absurd sau conjuncturi nefericite. Romanul este fragmentat de episoadele subtilizării cărților, cu echilibru și cumpătate, juxtapuse puterii cathartice a *Cuvântului*. Lesel fură doar câte o carte, fie de pe malul gropii fratelui său, fie din foc sau mai des din casa primarului, citind-o pentru sine, pentru evreul pe care familia adoptivă îl ascundea în pivniță, sau citindu-le oamenilor adunați în adăposturile antiaeriene, pentru a le alunga spaima. Iminența și imanența morții sporesc tragismul poveștii, catalizând în același timp procesul scriiturii. Tatăl o învață să scrie pe zidurile pivniței, evreul Max îi va da rui o poveste scrisă pe paginile vopsite în alb dintr-un exemplar al cărții lui Hitler, ea însăși va scrie pe paginile albe ale carnetului primit în dar, pentru a-și împlini simbolic destinul de învingătoare.

Un tânăr autor, o poveste veche, un bestseller modern, o lectură sensibilizatoare, înscriu în pleiada scrierilor despre Holocaust o pagină de



literatură ce stârnește interes, dovadă stând numeroasele premii și recenzii favorabile pe care **Hoțul de cărți** le primește la nivel internațional. Deși hoțul de cărți este, de fapt, o hoată, traducerea editurii Rao generalizează un fapt, un destin universal. Cu toate că *Moartea* spune povestea, concluzia ar fi supraviețuirea, dicolo de trup și de limitele mundane. Este, de asemenea, o lecție despre voința de a cunoaște, de a lupta, de a rămâne om.

Pelicula, crudă și sensibilă deopotrivă, apărută în cinematografe din martie 2014, punctează evenimentele cheie ale romanului, regizorul insistând pe cuvântul nedeclanșat decât posttraumă, dar omnipotent, cuprinzător. Filmul emoționează și intrigă, conturând în culori puternice, deși sumbre, o Germanie îndoctrinată mașinal de Mein Kampf, dar în care trăiesc și familii oneste, precum Hubermann sau Steiner, dând un echilibru social și istoric conjuncturii, ce rezidă și din acțiunile optimiste ale tinerei Liesel și ale prietenului ei de joacă, Rudy Steiner. Prin vocile copiilor care strigă în pădure că îl urăsc pe Führer, regizorul Brian Percival transmite o realitate, aceea sugerată și de Zusak în carte și aceea pe care lumea întreagă o poate afirma despre Hitler - crima.

Romanul stă pe raftul librăriilor lângă *Jurnalul Annei Frank* sau *Procesul de la Nurnberg* de Joe Heydecker și Johannes Leeb, iar ecranizarea poate fi înscrisă în albumul cineaștilor alături de *Pianistul* sau *La vita e bella*.

Dacă în finalul cărții se desprinde concluzia că și *Moartea* este uneori bântuită de oameni, finalul peliculei subliniază nota optimistă a poveștii, dând șansa *Cuvântului* să modeleze caractere și destine.

Petru SCUTELNICU



Strada zăpezii

ziare de ceață
prin cartiere de argint
canton disperat
în scrisori zornăie toamna
se lasă pe casă un soare viscolit
e frig în poze
doar scrâșntul clipei în amintire

copilăria trece pe la geam
numele tău lumina străzile la periferie
cuțitul răzuie melancolia
ninge departe până în suflet
îmi înflorește orașul în obraji
și-mi picură în sânge

Ninsoare

asfințitul a perforat acoperișul
o seară încălțată
pe strada de diamant
umblam prin zile adânci
o toamnă recitită pe un cer de staniol
casa înserată deja de o tăcere grea
ziduri încărcate de umbră
o mână la fereastră departe până îmi atinge
copilăria

fântâni sălbatice
în copilăria împodobită de cuvinte
muzică răzvrătită
duminica stinsă
iluzie neumblată
prin provincia veche

Visul

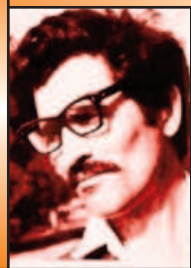
în toamna ghimpată
cu sufletul descusut pe o parte
îmi sporește frigul patriei
singurătatea încetinește lângă
o stea obosită
copilăria se termină pe câmpul amărui
palide tramvaie trec prin ziar

visul pâlpaie în cartiere marginase
la o bătaie de suflet
e toamna sălbătică
prin ceața dintr-un regat îndepărtat
ghilotina frumuseții
întoarce îngerii din biografia ostentă

Îmlânzitorul de iluzii

Îngerul coboară în lumină de iarnă
Neînviforat
Când îmi descopilăreați dealul și pădurea
Fericirea ta curgea pe poteca subțire
Înflorea pragul
Soarele se-nfiora
Prin crini

Emil BUCUREȘTEANU

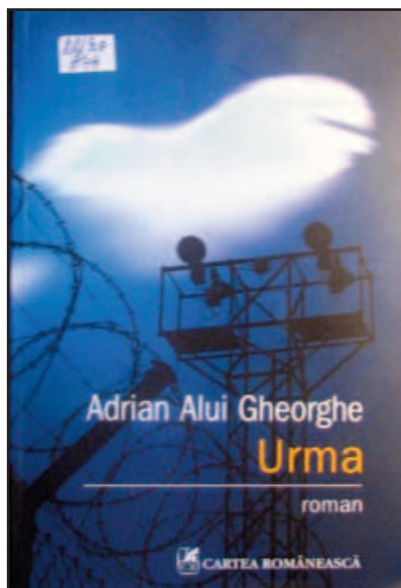


Ce urme lasă „Urma”

ajung la concluzia că în închisoare există multe nereguli, abateri de la apărarea intereselor țării, comandantul Geangu, care înnebunise din cauza „stresului”, este considerat vinovat pentru neregulile găsite, conducerea închisorii este schimbată. De educarea deținuților se va ocupa Popoiu, trimis de la centru, omul care-l denunțase pe Geangu că ar avea legături cu bandiții.

O carte apare într-un mediu cultural deja existent și, de aici, este aproape imposibilă originalitatea absolută. Mai nou, se spune: *cărțile din cărți se fac*. Sintagma este valabilă, atât pentru operele științifice cât și pentru cele beletristice.

În *Urma* îl „întâlnim” pe



Alexandre Dumas tatăl și al său roman **Contele de Monte Cristo**. La Aiud, morții sunt scoși din închisoare și duși la o groapă cu var. Gardienii sunt atenți ca nu cumva vreunul să fie viu și să evadeze. În **Contele de Monte Cristo** eroul principal scapă de la închisoare, după cum știți, printr-un șiretlic, fiind considerat mort și aruncat în mare.

Unul dintre deținuții de la Aiud este Gurii Lovin, artist de circ, după cum se consideră el. Este capabil de magie, face să dispară centurile oamenilor, cra-

vata de la gât, transformă apa în vodcă și îi îmbată pe gardieni. A doua zi se constată că vodca rămasă nu era decât apă chioară. El este considerat vinovatul urmelor, el le-ar fi făcut.

Citind **Maestrul și Margareta** de Mihail Bulgakov, un roman mult apreciat de critica contemporană, vei întâlni multe scene de magie, moscoviții participanți la un spectacol de varietăți se vor îmbrăca în haine luxoase, moderne, oferite cu dărnicie de aghiotanții lui Woland, dar după spectacol se trezesc goi pușcă pe străzile Moscovei. Domnul Alui Gheorghe nu apelează la necuratul cum face Bulgakov, care preia tema pactului cu diavolul din **Faust** de Goethe care, la rândul lui, prelucrează o oralitate din cultura populară germană, influența pare însă vizibilă. Mihail Bulgakov în **Maestrul și Margareta** în mai multe capitole narează procesul și condamnarea Lui Isus, răstignirea Mântuitorului pe cruce, judecător fiind Pilat din Pont. Adrian Alui Gheorghe apelează, e drept, tangențial, la fapte de la începuturile creștinismului. Totuși:

[...] - *Poți tu, Guri Lovin, să transformi apa în vodcă? (ar fi trebuit palincă) îl întrebă dintr-o dată Baraba(ncea), care se vede că avea cunoștințe din Biblie după ce fusese preot într-un sat din Vaslui vreo zece ani.*

- Pot, spuse Guri.
- Ca la Cana Galileea?
- Ca la Cana Galileea, spuse bâguit Guri.

„Inspirarea” din opera unui autor sau altul, intertextualitatea, nu scade valoarea unei cărți, ba poate să-i aducă ceva în plus, să aibă originalitatea ei. De asemenea scriitorul poate povesti unele întâmplări reale cărora să le dea formă literară. Prin anii optzeci ai secolului trecut oralitatea nemțeană informa despre niște hoți care au furat o vacă pe care ar fi încălțat-o cu șoșoni. Urmele duceau înspre satul din care se furase vaca. Care era satul? Săvinești. Prin această localitate pe domnul Alui Gheorghe l-au purtat adesea pașii serviciului și ai ...

(Continuare în pag. 7)

Poetul Dumitru Brăneanu – un „Condamnat la dragoste”

Petruș ANDREI



Fac abia acum cunoștință cu poetul băcăuan Dumitru Brăneanu, recent **Condamnat la dragoste**

(Editura „Ateneul scriitorilor”, Bacău, 2013). Un frumos proverb suedez a fost ales drept motto: „Viața fără dragoste este ca anul fără primăvară”.

Nota autorului ne deslușește tâlcul acestei cărți de poezie: „Vremelnicia noastră, Dumnezeu a înobilat-o cu ceea ce se numește dragoste, o trăire unică, tulburătoare, fărămă din trăirea divină. (...) Cred că dragostea ne poate salva de ură, de mândrie, de noi înșine. Am scris aceste versuri, în stil clasic, cu sinceritate și credința că ne putem vindeca de bolile spirituale și sufletești ale acestor vremi, prin poezie și credință.”

După această emoționantă mărturisire, uităm spusele lui Flaubert: „Toți trăim într-un pustiu. Nimeni nu e înțeles de nimeni” și citim versurile acestui **Condamnat la dragoste** cu sufletul.

În templul dragostei și al artei, poetul Dumitru Brăneanu intră cu inima plină de dor și cu sufletul priment.

Poezia de debut, **Monalisa**, după numele celebrului tablou al lui Leonardo da Vinci, este un „captațio benevolentiae”; femeia, izvorul vieții, al poeziei și al nemuririi rămâne o enigmă pe care omul creator încearcă să o descifreze, fără a reuși însă pe deplin.

Asemenea lui Lucian Blaga, Dumitru Brăneanu nu strivește „corola de minuni a lumii” și nu ucide cu mintea sa tainele ce lentâlnește „în ochi, în flori, pe buze ori morminte” ci intensifică misterul acestei lumi prin văpaia simțirii.

Femeia, în toate ipostazele ei (de mamă, fiică, soție, muză, poezie, ideal) este „izvor de bucurie, gând curat / dar însetat”. Zâmbetul ei tainic înflorind în surâs „ține lumea în echilibru”.

Asemenea Tatălui Ceresc, ea înalță pe cerul existenței noastre un „curcubeu al dragostei” și al iertării.

Una dintre cele mai frumoase creații este aceea intitulată **Se naște în noi** și încearcă să dea veșmintele vorbirii unui sentiment ce ține de inefabil, acela al nașterii primului fior. Ar trebui citată în întregime.

O **Alegorie** este construită pe o subtilă omonimie: mare (substantiv) și mare (adjectiv): „între două maluri de dor / înflorite de așteptări / ascult ritmul vieții / la focul înșării / mare-i dragostea mea / și adâncă”.

Poetul trăiește iubirea arghezian, cu un sentiment de smerenie, de evlavie, de pioșenie, fiind dragă fiind asemenea „icoanei unui sfânt” (**Te simt**).

Din plinul inimii sale izbucnește această eminesciană, pătimașă declarație de dragoste:

„Îmi ești sprijin / patimă și vis / Îmi ești în tăcere / scrisoare necită / Îmi ești în suflet / lacrimă de dor / Îmi ești carte nescrisă / cartea de vis / Îmi ești în toate / o bucurie de împlinit” (**Îmi ești**).

Dragostea, un vis cu ochii deschiși, îl face pe poet să

izvodească cele mai inedite comparații: „ca într-un dans al soarelui / libelulă îndrăgostită lunec / peste lacul... ochilor tăi” (**Libelula**).

Compararea iubitei cu o stea pare comună de la **Steluța** lui Alecsandri dar o **Stea nordică** este o metaforă nouă.

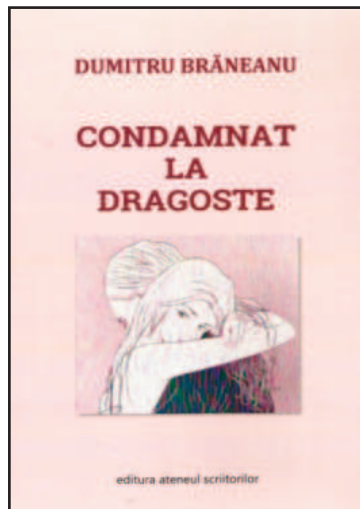
Steaua, astru luminos, sursă de lumină, capătă, pe lângă semnificația celestă, valoare spirituală „în acest haos dintre milenii” iar după zborul celest, vine atracția teluricului dar nu ca gâlceavă între timp și suflet, ci dimpotrivă: „miroase a fân cosit / clipa în care te iubesc / restul e tăcere” (**Stea nordică**).

Peste ființa crescută în sufletul său, poetul presară petale de metafore: „lumina mea cu degete subțiri”, „strigăt de bucurie / închis în temnița cuvântului”, „cântec de taină în tăcerea dintre noi”, „floare în zăvoiu inimii”, „cântec de împlinit”, „stea de neatins”, „foc ce umple / golul din gânduri” ș.a.

La Macedonski, natura era vindecătoare de nevroze, la Băcovia, dimpotrivă, le pricinua, iar în poezia lui Dumitru Brăneanu „migrenele toamnei” trec doar în prezența iubitei: „Tu ești fărămă de căldură / la care mă-ncălzesc acum” (**Când crezi**).

Muza îi inspiră imagini poetice pline de prospețime: „e o sete în mine de culoare / să te găsec iluminare / în fiecare dimineată / descultă prin gândurile mele” (**În inima florii**).

Ziditorul de cuvinte, asemenea vestitului meșter, o zidește pe Ana lui dar nu în ziduri reci: „dans îmi ești în sânge / tainic vin mă amețești / mă îmbăt cu visele fierbinți / Ana zidită în amintiri” (**Din amintire**).



Asemenea genialului compozitor și violonist Paganini, Dumitru Brăneanu cântă pe o singură coardă, aceea a inimii îndrăgostite.

Sentimentul pe care-l oglindește este unul aproape de cel religios, poetul cântă mireasa căreia „neatins i-i altarul”.

Predomină imaginile din mediul floral și astral, iubirea dându-i aripi de înger. Iubita este uneori o făptură imaterială, o himeră, o iluzie, o dorință pe care o invocă mereu: „Stăpâna mea cu sânge de lumină / din brațe fă-ți aripi și zboară / Spre cerul meu de seară / chemare nouă, mugure de fată, / Să te sorb apă curată / tu care azi nu ești și poate n-ai să fii / ori ești prea departe și poate n-ai să vii... / niciodată” (**Chemare nouă**).

Ca în poezia stănesciană, natura se împărtășește din sentimentul trăit de îndrăgostiți, primenindu-l: „să-mi aplec ochii,

blând / pe trupul tău incendiat de amintire / când pasul îți cade ușor spre mine / în ochii tăi stau zorii să se-nchine / în tainice priviri”.

Poezia acestui **Condamnat la dragoste** se citește cu același sentiment cu care a fost scrisă. E în ea „un nu știu ce și-un nu știu cum” eminescian: „în genele tale / soarele își odihnește / umbra / sufletele noastre / două aripi albastre / ale aceluiași înger / se îmbrățișează / a iertare” (**În genele tale**).

Dacă ființa dragă ia diferite înfățișări, la rândul lui poetul este mereu un altul: „**Pustnic**”, „**Arac îți sunt eu**”, „**Să mă prefac în ninsoare**” și-atâta timp cât „**Ne bate primăvara în inimi**”, „**din întunericul țărânei / petale de trandafir / dragostea / bea ultima picătură de rouă**”.

Trandafirului, prin forma, frumusețea și parfumul său din poezia iubirii europene, îi corespunde lotusul în Asia. Trandafirul „**simbolizează cupa vieții, sufletul, inima, iubirea. Poate fi contemplat ca o mandală și poate fi socotit centru mistic**”. (**Dictionar de simboluri**, Jean Chevalier și Alain Gheerbrant, Editura „Artemis”, București, 1994)

Poemul **Tu și eu** pare continuarea „replici”-lor eminesciene atingând marea poezie din **Cântarea cântărilor**.

Sintagma metaforică: „noi doi – tainicul izvor” cere toată luarea-aminte: izvorul constituie gura apei vii sau a apei neprihănite. „**Izvorul simbolizează originea vieții și, într-un fel, mai general, orice origine, aceea a geniului, a puterii, a harului, a oricărei fericiri**” (op. cit.)

De izvorul **Lethei**, care te cufundă în somnul morții, trebuie să te ferești, celălalt însă, cel al **Memoriei**, mama muzelor, asigură o trezire nemuritoare. Izvorul este imaginea sufletului, origine a vieții interioare și a energiei spirituale, conform aceluiași dictionar

Ființa dragă, mireasă a unei singure iubiri, este înveșmântată în metafore pline de prospețime: ea este „izvor de bucurie”, „dor însetat”, „lumina trupului de pulberi”, „umbra din inima surâsului”, „zâmbet veșniciei” și are un „suflet de cireș înflorit”.

Când o întâlnește, poetul simte nevoia de a face comparații: iubita este „copilă nevinovată / asemenea apei de izvor” și deși constată că „**trandafirii iubirii ca un strigăt / în glastra inimii s-au ofilit**”, trăiește un sentiment asemănător celui religios: „**Când în inima ta îngenunchez / Ca în fața icoanei unui sfânt**”. Văzând perechea de îndrăgostiți și că „primăvara surăde mângâieri”, personificările vin și ele să audă cum „**în tăcerea dintre noi / o șoptă bate sfios / la ușa amintirii**”; uneori, apare și câte o „**Alegorie**” (pag. 8 și 52).

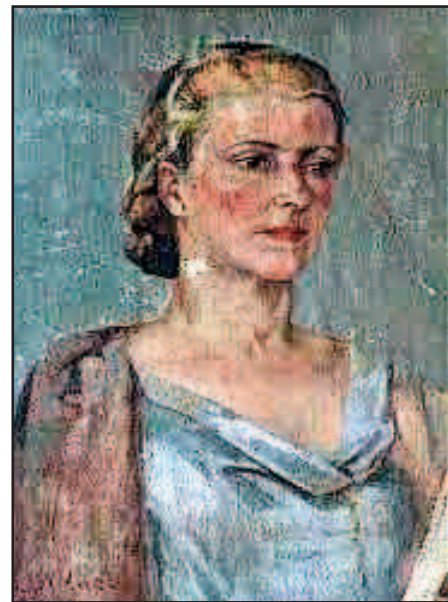
Cu imaginea iubitei-icoană și a iubirii-mistică trăire încheiem lectura acestei **Cântări a cântărilor** de la începutul mileniului al III-lea: „**Rătăciseși drumul ce duce spre al meu dor, / Păcatul omenirii din visul cel dintâi, / Când după ploii lumina ne mângâie ușor / în clepsidra amintirii icoană tu rămâi**” (**Să zbor – Pentru Lisy**); „**Ne vom regăsi într-un final grăbit / Și vom rămâne așa trăind în doi / În ceruri de lumină joc finit / Iar în suflet va viscoli tăcut. / Sub flacăra iubirilor din noi / Mistică trăire, în trup de lut**” (**Non omnis moriar!**).

Poetul Dumitru Brăneanu merită, cu asupra de măsură, Condamnat la dragoste să fie, dar nu pe viață ci pe vecie.

Aniversări

Elvira Enea – 110

N. Paloșanu, la 7 aprilie 1904, în Bacău - m. 10 februarie 1988, la Bacău. Plasticiană. A copilărit pe Fundătura Negel din Bacău, în casa bunicilor Natalia și Emanoil Gârleanu, mama sa, născută Profira Gârleanu, fiind soră vitregă cu scriitorul Emil Gârleanu. După absolvirea școlii primare urmează Institutul **Poltzer**, din orașul natal, și apoi cursurile Academiei de Arte Frumoase din București. Sub îndrumarea lui Ipolit Strâmbu, aici studiază pictura cu J. Al. Steriadi și arta decorativă cu Cecilia Cuțescu-Storck, fiind considerată la absolvire „cea mai bună din promoția ei”. Cu o pregătire artistică temeinică, tânăra plasticiană a debutat la Salonul Ateneului Român, în 1926, lucrările sale figurând apoi în expozițiile „Cercului Artistic” (1930), înființat de Theodor Aman, și la Saloanele Oficiale de până în 1941. La sfârșitul lunii mai 1925, pe când se pregătea să-și susțină bacalaureatul, l-a cunoscut pe pictorul Nicu Enea, cu care s-a logodit la 20 iulie 1926 și, în toamna aceluiași an, la 28 octombrie, s-a căsătorit. După ce a absolvit Academia și-a însoțit soțul la peisaj, la Castelul Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, la Balcic, Dornești și Mogoșoaia, dar adesea în loc să schițeze se lăsa vrăjită de eleganța și rapiditatea cu care Nicu Enea așternea liniile sau observa cu aceeași aviditate lucrul celorlalți artiști veniți să picteze. Călătorește, de asemenea, cu soțul în Serbia de sud, Muntenegru și Dalmația (1933-1934), pictând la rândul-i și asistând la vernisajul expozițiilor acestuia. Din 1937 se consacră



învățământului, predând noțiuni de pictură și desenul la Liceul Pedagogic și Liceul de Muzică și Arte Plastice din Bacău. A continuat să picteze, dar a preferat să rămână mereu în umbra soțului, chiar dacă din timp în timp a participa la interregionalele ieșene, la expozițiile cadrelor didactice (1967) ori la cele ale Cenaclului „Nicu Enea” și, mai apoi, ale Filialei Bacău a Uniunii Artiștilor Plastici. Ca una care a pozat în permanentă soțului - portretul **Elvira**, expus în 1935 la **Expoziția europeană** de la Paris, fiind atunci medaliat cu argint, după ce la Salonul Oficial din 1927 fusese, de asemenea, premiat -, a preferat la rândul ei portretele, între cele mai reușite numărându-se **Portretul mamei**, **Portret de fată**, **Portretul d-rei M.T.**, **Cu pisicuța siameză**, acesta din urmă un expresiv autoportret. A manifestat, de asemenea, disponibilități pentru acuarelă și peisaj, locurile preferate fiind străzile pitorești ale Balcicului, zona litorală de la Mangalia, luncile din preajma Bacăului etc. Modestă cu sine, dar extrem de generoasă cu semenii, și-a consacrat ultima parte a vieții cultivării memoriei regretatului său soț, determinând și fiind pionul principal în organizarea retrospectivelor pictorului din 1965 (128 de lucrări) și 1978, precum și a expoziției „Desenul în opera lui Nicu Enea” (93 de lucrări). Donându-și casa, în 1970, Muzeului Județean de Istorie și Artă, odată cu 133 de picturi și 209 desene aparținând pictorului, și-a dăruit întreaga energie amenajării Casei Memoriale „Nicu Enea”, situată la numărul 31, pe foșta stradă Nufărului, ce-i poartă acum numele. În pofida acestui gest dezinteresat și extrem de valoros, bătrânețea avea să-i fie umbrată de aroganța și ignoranța oficialităților, sfârșind într-un anonim total la Căminul de Bătrâni din Bacău, unde a fost aruncată din camera ce o mai ocupa în casa cedată statului.

Cornel GALBEN

PREDESTINARE ȘI PROFEȚI MINCINOȘI (fragment)

Doru KALMUSKI



Profeți moderni, ca Michael Ruppert, clamează în pustiu, încercând să oprească rostogolirea în gol a unei civilizații apostazice care nu mai p a s t r e a z ă însușirea de a-și lega speranțele de un mit, de un vis, de un destin. Eviscerată de spiritualitatea care i-a împletit cununa de flori, civilizația noastră își admiră ruinele, continuând să mărșăluiească, orbește, din criză în criză, către obscuritatea unui viitor despre care, dacă aș spune că e incert, ar însemna că sunt foarte optimist. Astăzi numai simplul fapt de a încerca să dovedești altceva decât susținerile acceptate devine suspect. Nu mai e vremea profeților sau a unui nou Mesia, iar invectiva adresată lui Ruppert mi se pare semnificativă - coboară de pe cruce, idiotule, avem nevoie de lemn. S-a spulberat, odată cu obștescul sfârșit al bolșevismului și iluzia unei societăți viitoare guvernată de egalitate, dreptate socială și bunăstare. Altminteri tot o criză de proporții, în care s-a dovedit că nici măcar tirania nu era eficientă ca sistem politic. O teză inspirată, de fapt, din marele vis predicativ iudaic al mesianismului, pe care comisarii sovietici l-au grefat pe masa cerebrală a unei populații credule și fără reacții neuronale. Periodic, acest vis străvechi ar putea fi reactivat într-o nouă formulă, întrucât glasul său de sirenă va fascina întotdeauna mulțimile flămânde și desculțe. Iar mulțimi flămânde și desculțe vor fi mereu. Ajung astfel, ca o consecință firească, la un punct de incidență cu ceva care poartă titlul de destin al popoarelor, despre care nu am destulă competență. Mă expun totuși acestui risc, ca să nu mai vorbesc de faptul că nutresc o puternică reținere față de actuala organizare politică numită democrație - care nu e decât o coborâre a barierelor valorice pînă la nivelul de degenerare accesibil instinctelor primare. Desigur, am în vedere, în primul rînd, gregarizarea pînă la sațietate a societății unde, din nefericire, a trebuit să-mi consum existența, dar cred că nu e un caz izolat și, mai mult decât atât, fenomenul de contagiune va funcționa nestăvilit, atingînd cu flama lui și zonele geografice neafectate. Pentru că visul oricărui virus e să evolueze în epidemie. Cel care a parcurs vreodată cu gîndul pînă la capăt această posibilitate - ar spune Nietzsche - cunoaște de-acum un dezgust în plus față de restul oamenilor. Aceasta cu atît mai mult cu cît construcția mentală a celor din categoria amintită, prin însuși primitivismul ei, este mai bine pregătită pentru confruntarea cu duritatea vieții, cu trădările, înșelătoriile și minciunile, cu perversitatea și vulgaritatea, cu duplicitatea. Destinul unui popor nu poate face abstracție de gradul de descompunere morală pe care el îl atinge la un moment dat. Deasemeni, un anumit grad de descompunere morală, condiționează, ca într-un cerc vicios, apariția unei clase dirigente interesată să păstreze compoziția socială de care depinde și o face posibilă să existe. În aceste condiții ia naștere și se perpetuează un organ social de reproducere a indivizilor mărunți, dar necesari, amoralii, dar afiliați, ignobili, dar devotați. Nu voi vorbi aici despre autoritatea morală a bisericii pentru că ea s-a stins demult, devenind o umbră a ceea ce ar fi putut și ar fi trebuit să fie. Ea însăși, biserica, preluînd un rol decorativ, și-a uitat însăși menirea misionară, mulțumindu-se să se complacă într-o rutină de festivități de calendar. Destinul

națiunilor e însă o extensie a destinului indivizilor ce o compun. Această translație nu e însă lipsită de specificitate. Destinul lor este, pe de o parte, gama de însușiri etnice și spirituale, pe de alta, statistic, o trăsătură comună a caracterului care face un popor inconfundabil. Acestea sunt popoarele care fac istorie. Spre deosebire de cele care trec prin istorie. Nu în cele din urmă, caracterul și spiritul unui popor înseamnă acea însușire care îl înalță peste alte popoare asupra cărora își exercită superioritatea. Adică se propun și servesc drept model. Actuala „colectivizare” a Europei nu va putea șterge această stare de fapt, dar pe termen lung, se va răsfrînge negativ asupra caracterului lor carismatic. Nu în cele din urmă, climatul Europei actuale colectivizate nu prefigurează un model sau un standard moral comun etatizat, fără de care orice cadru politic polifonic e lipsit de coeziune. În absența acestuia, preocuparea de căpetenie a cancelarilor europene se concentrează pe menținerea unui surogat de pax romana, țesută cu sloganele cumineniei de stat, a respectului, bune înțelegeri, toleranței, cultivării valorilor proprii, aplicării recomandărilor de la centru.

O liniște pacifică ar trebui să domnească peste vechiul continent - o liniște care, mie îmi amintește foarte neplăcut pe aceea așternută deasupra României și a întregului bloc sovietic în perioada în care marele răpitor de la răsărit instituisese surdina absolută asupra oricui nu pornea dintre zidurile duhînd a vodcă ale țarilor roșii. Bineînțeles că, de aceasă dată, nici vorbă de asemenea liniște. Mai toate popoarele de curînd înfrățite, suferă de contracțiile isteriei naționaliste, pe care, oficial, le combat, de egoismul politic și economic ce, teoretic, a fost abandonat odată cu crearea Uniunii și de paranoia ambițiilor de a fi mai egali decât ceilalți. Iar toate acestea și încă multe altele își trag seva din specularea pretențiilor predestinate. Mai marii noii Europe par a cunoaște viitorul la fel cum planificatorii stalinisti construiau planuri cincinale și decenale. Doar că, între timp, însăși lumea supusă planurilor s-a schimbat. S-a schimbat ceva fundamental, îngrijorător, în evoluția ei - dacă putem folosi acest termen care nu are nimic comun cu noțiunea de bine în general și de bine personal. S-a schimbat raportul între limita de resurse ale planetei și numărul celor care vor să consume aceste resurse. Oricît ar părea de simplist și de rudimentar pusă problema, ea se rezumă, în ultimă instanță, la supraviețuire, iar aceasta va deveni tot mai dificilă pe o planetă secătuită și asaltată de o populație în continuă creștere. Bătrînul Malthus, despre care nu mai amintește nimeni, deși abia acum ar fi necesar să i se recitească previziunile de profet al civilizației - bătrînul Malthus avea dreptate. Era petrolului, care a făcut ca populația să crească exponențial, se va sfîrși mai devreme sau mai tîrziu, dar cu siguranță se va sfîrși, iar sfîrșitul ei va găsi o lume lipsită de soluții.

Aceasta e și sursa egoismului politic și economic al unora dintre națiunile cu pretenții hegemonice, conștiente că, pentru a se conserva, trebuie să-și conserve mai întii resursele. Pentru că o națiune nu e o sumă de oameni care vorbesc aceeași limbă - o națiune e unită prin trăsături spirituale care fac din ea o entitate, în vreme ce popoarele se aseamănă. Unele nu au beneficiat de condițiile istorice pentru a se ridica la rangul de națiune, altele au ratat această șansă, fie grație propriilor conducători, fie puținătății însușirilor etnice și a lipsei simțului istoric.(...)

(Continuare din pag. 5)

Ce urme lasă „Urma”

Referindu-ne la substanța cărții, mai amintim ca fapt pozitiv, de luat în seamă, asamblarea reușită în imaginarul autorului a întâmplărilor din viața unor personalități ale culturii: Întoarcerea în satul natal al lui Brâncuși când ar fi spus: Când am plecat v-am lăsat săraci și proști. Acum, după douăzeci de ani, vă găsesc și mai săraci și mai proști.(!!!); Satira lui Constantin Tănase cu *Rău era cu der, die, das, dar mai rău cu dawai ceas, sau Rugul Aprins*, or comunicarea pe care o făceau deținuții între ei cu ajutorul alfabetului Morse.

După cum am amintit, acțiunea romanului este localizată la închisoarea de la Aiud. Personajele sunt, cu mici excepții, din două lumi: de o parte cea a deținuților politici, numiți de autor bandiți, prin gura gardienilor, de cealaltă parte gardienii, caracterizați în carte de însuși Geangu, comandantul închisorii, la o întâlnire cu aceștia: *I se făcu greață când văzu fețele nădușite, urâte, niște măști puse direct peste mizeria caracterelor josnice, niște gunoaie peste care Statul pusese o costumație kaki, ca să-și facă treaba.* (pagina 13) Tot el la pagina 50: *Acum ... avea în subordine niște slugoi fără nicio calitate, niște ființe ipocrite, mizerabile, bețive, iar mai înainte, de la pagina 31 aflăm o altă caracterizare făcută tot de comandantul penitenciarului arătând că Statul i-a făcut oameni din ciobani, din țărani pârliți, din ciomăgari de doi lei pe ulița satului. I-a îmbrăcat, l-a încălțat, ... l-a scăpat de foame, de frig, de munca la câmp.*

Care erau subordonații mai importanți ai lui Geangu? Prălea, un fost chestor la Siguranța Statului... dat afară pentru că furase niște saci de făină de la popota ofițerilor.; Bălăeț, fost angajat al Siguranței Statului în Cluj... ar fi salvat niște evrei de deportare contra unor sume



fabuloase. Gurile rele spuneau că i-ar fi abandonat pe evrei în mâna nemților. Dar cine era Geangu? O dată, (pagina 12), aflăm că este un oltean din Slatina, fost ofițer în armata română, dezertor de pe Frontul de Est ca individ care considera nejust războiul contra fraților din uredese, în fapt un dezertor fără nicio motivație ideologică. De la Paginile 48 și 49 aflăm că El (Geangu) făcuse un an de facultate, istorie, că a întrerupt facultatea și a intrat la Siguranța Statului unde nu a făcut purici, și apoi a intrat în armată și o făcea ca să nu se mai întoarcă în satul lui pricâjit, la Hobița, acolo de unde provenea și marele Brâncuși...

Romanul *Umbra* are ca temă condițiile de teroare din închisorile comuniste în care erau deținuți adversarii regimului și măsurile de lichidare fizică și psihică a acestora. Desigur, dacă romanul ar fi fost conceput înainte de 1989, de un slujitor al comunismului, scriitura ar fi fost cu totul alta. Termenii binomului ar fi avut alte culori morale. Gardienii ar

fi fost eroii pozitivi și deținuții, fiind dușmani ai poporului, erau eroii negativi. Și conflictul pornit de la urmele în zăpadă, care indicau că cineva a intrat în închisoare și nu a plecat și se căuta rațiunea aceste intrări și cine este autorul lor, ar fi dus la un deznodământ altfel rezolvat. S-ar fi aflat cine este autorul, ar fi fost prins, personajul era un dușman al poporului, cu chip de monstru și ar fi primit pedeapsa meritată. Această idee nu este o pură ficțiune ci se întâlnește în foarte multe cărți din perioada anilor '50 și după aceea, când anticomuniștii au fost închiși.

În cartea domnului Adrian Alui Gheorghe, gardienii sunt niște incultii, deținuții pentru ei sunt *telectuali*, sintagmă des folosită în literatura de după 1989, pentru a ilustra lipsa de cultură a comuniștilor. Scriindu-se în cheia aceasta, repede ajungi la concluzia că *C'est toujours la même chanson* în literatura românească.

Cea mai mare meteahnă a românului, întâlnită și în literatură, nu numai în politică, este tratarea problemelor în negru și alb, sau alb și negru, depinde de ce parte a fenomenului te afli. Vremurile cunosc și momente luminoase și întunecate. Numai lumină sau numai întuneric nu există. În cea mai neagră noapte mai clipește câte o stea. Și soarele mai este obturat de câte un nor. Nu tot ce a făcut socialismul este rău, nu tot ce face capitalismul este bun. Concret: în cartea în discuție, toți deținuții au fost niște îngeri, și toți gardienii sunt niște diavoli. Din păcate omul este o ființă răzbuțătoare. Legionarii, când au ajuns la putere, au împușcat într-o singură zi șazece adversari politici. Nu trebuie uitată atitudinea lor față de populația de origine evreiască. Dar ce au făcut Antonescu cu evreii și țiganii în Transnistria sau după cucerirea Odesei a fost corect? Învingătorii nu oferă flori învingșilor. Asta nu înseamnă că eu sunt de acord cu schingiuirea care s-a practicat în închisorile comuniste, doar încerc să explic structura psihică a oamenilor. Dacă semeni vânt, culegi furtună. O altă problemă pe care o pun în discuție, reieșită din cartea domnului Adrian Alui Gheorghe, este cea a relațiilor dintre grupurile sociale. Pe de-o parte sunt gardienii incultii, fără carte, și de cealaltă, intelectualii patrioți. Poate am să supăr pe mulți din dragii noștri intelectuali. Nu muncitorii au decimat pe intelectuali, ci ei între ei s-au eliminat. Muncitorul, țărănul este cu credința în Dumnezeu. Nu analfabeții elaborează teoriile politice. Ei sunt doar manipulați pentru interesele dintre guvernanți. Și Stalin, și Hitler, și Gheorghiu-Dej, și Ceaușescu au avut în jurul lor intelectuali. Cameleonismul pare a fi o trăsătură a intelectualului. Exemplele din istoria neamului ar umple sute de pagini. O altă chestiune. Gardienii erau niște analfabeți.

Mă rog, în anii cincizeci, din ce orânduire veneau acești tineri neștiutori de carte? Școala este considerată instituția principală de educație a populației. Există în carte o pagină de un realism dureros. Recruții apelau la un cunoscător de carte pentru a-și informa părinții despre situația lor, iar binevoitorul, nimeni altul decât Geangu, viitorul comandant al Penitenciarului Aiud, își bătea joc de sentimentele lor, scriind ce vroia el, niște aberații jignitoare. Abordarea în acest fel a relațiilor dintre intelectuali și celelalte categorii sociale în literatura română este dăunătoare. Conștient sau nu, ne întoarcem la teoria marxistă a luptei de clasă. Armonie generală între grupurile sociale nu există. Dar nu trebuie puse paie pe foc.



Val
ANDREESCU

VECTORI LA 180

Mergem spre o viață bună.
Ca și Statele Unite,
Pe-o direcție comună,
Dar, în sensuri...diferite!

ASCENSIUNE

Eminentă literară
Ce te numeri printre barzi,
Te cunosc din „preșcolară”!
De-atunci scrii... la fel ca azi!

Tinerețe, ochi de jar,
Totu-i plin, rotund, oval,
Meditez și, brusc, tresar:
Am un gând, dar e ... moral?!

„ACTRIȚA MAMEI!”

- Sunt extrem de bucuroasă
Când vecine-nveninate
Văd că fata mea frumoasă
Joacă-n filme... deochiate!

POETUL ȘI EDITORUL

Și conchise editorul:
„Alte cauze nu-încap,
Tu ai prost calculator!”
Dar, se referea la... cap!

Epigrama de-ar împunge
Ca o lance fioroasă,
Tot nu ar putea străpunge
A Prostiei... piele groasă.

- Ești deștept și arăți bine!
Te rog, vino, nu-ți cer bani,
Ce să dau jos de pe mine?
- Măcar... douăzeci de ani!

DIRECTORUL ȘI SECRETARA

Cum de posturi este criză,
Fii deșteaptă, fă-ți un rost:
Ține-mă discret în priză,
Că te țin discret în post!

ANGAJAMENT ELECTORAL

Voi munci și zi și noapte
Într-o luptă colosală
Să obțin prosperitate...
Personală!

ROABA!

Preotul a luat o roabă,
Trei zile-a muncit din greu,
Făcând popa bună treabă
Cu roaba...lui Dumnezeu!

DREPTUL DE AUTOR

Cartea-i scrisă la...betie
Și te scoate din Umor!
Ba, mai mult, vița de vie
Cere „drept de...autor”!

INFATUARE

Nu știe unde greșește,
Paradoxu'-i o insultă:
El, cu proștii nu vorbește,
Iar deșteptii...nu-l ascultă.

SPRIJIN RECIPROC...

Ea îl sprijină c-o mână,
El o sprijină cu bani,
Că e mai bătrân c-o lună!
Plus vreo patruzeci de ani



Romică C. GHICA

AMICALE

(Lui Vasile Sevastre GHICAN
pentru cartea „VALUL CARE CHEAMĂ
FURTUNA”)

Total ilogic mi se pare
Ca valul să cheme furtuna,
Când, clar, se știe că, pe mare,
Furtuna-i prima-notdeauna.



Eugen SFICHI

Postelectorală unui lider politic

Cum țara ca bărbat de stat
În lung ai străbătut-o,
Ai devenit un talentat
Conducător... auto.



Petru SOLONARU

TETRADE

Transfigurare

Cel ce făptuiește, nefăptuitor
bucurând voiște, bucurii nu-l vor
așuna cu trupul ca al valmei joc.
Învârtind la roata cosmicului zor,

dincolo de semne: apă, vânt, lut, foc,
ce-în a cincea sferă umbrele își coc,
poartă sacrificiu, sensu-i ființând
prin divin.... întregul fără timp și loc....

Risipit sub gânduri nu-l atinge gând
și, deși-i orândei, nu rămâne rând
în corvoada lumii, căci, indiferent,
vede simetria tuturoră, dând

ochiului dintâie un invers torent.
Cum transcende actul, chipul său latent,
prins asemănării de-al ascezei cor,
suie mântuire, pururea Present...

Ne'înțeleșul crud....

Matcă și ruină celora ce sunt,
Sinele cu-asupra marelui mărunt
ține-această lume ca sămânță-a tot.
Cei ce torc iluzii din meditabund

caierul oglinzii pururea nu pot
scoate rânduială spre al său chivot,
unde neclintirea-i focul tutelar.
Nu știi să asculte din Întâiul Mot

cumpăna tăcerii și din umbra-i n-ar
desluși lumina, réic cenușar....
Însă cei ce calea dintre simțul nud
și asceza pură o păstrează dar,

prin cristalul minții tălpile-i aud
cum prefiră spațiu'în timpul cel zălud.
Cugetând sub milă se așează-în punct
coacere'înțeleșă'în ne'înțeleșul crud....

Velierul clipei

Nu la „ieri” sau „mâine” ai a bucura
cât un „azi” deduce-în veșnicia sa

(Lui Benone GHENCIU pentru cartea
INVITAȚIE LA TAVERNA „7 PĂCATE”)

Invitația – în fond, un gest frumos,
Am s-o accept că-s curios
Să văd ce se-ntâmplă-ntr-un loc dubios
Și cum poți ajunge un păcătos.

(Și amicul meu Romeo G. Sebac)

Invitația, da, e-un gest frumos,
Da-i și-o ispită și n-o prefer,
Că-i început de joc periculos
Cu final în iadul lui Lucifer.

(Anei HÂNCU pentru cartea
„LUMINA UMBREI”)

Citindu-i opulul, îmi ziceam

Unui polițist

În conflictul dintre părți,
Cum să faci dreptate
Dacă tu citești doar cărți...
De identitate?

D-ale C.F.R.-ului

Un „NAȘ” mai abil,
Fortându-și destinul,
Își face tot vinul
Din... „VIA Mizil”

Despre un don Juan
motto: *IN-tolerabil*

Părăsită de iubit

chilipirul caznei ce te-a scris orând.
Demn de milă-i uzul ca'în temei o za,

fruct al faptei înseși de himer glisând,
neclintirii minții să-i întreme gând.
Prinde aparența să apari ca prins,
dar în contemplare și cogitabund

velierul clipei, ce spre gol a stins
plinul nemuririi, trebuie împins
unde tu ești Altul, iar Acela tu....
Noaptea fi-va ziuă, vastul încuprins

chiar de picătura-ți ce firav țesu
çoopleșire calmă într-aici și-acu'....
Însă-aceasta numai jertfei poate sta,
dându-i afirmării chip de-atare „nu”....

Prinți ai cugetării

Ieri în vis iubit-am torsuri de nespus....
Azi, doar nume-s.... toate. Dăinuiesc,
dar nu-s....
Gemete și lacrimi cad întru zadar....
sunetele-oglinzii ning al vremii fus....

Prinți ai cugetării pentru ele-amnar
au furat scânteii și prin flori ce par
giuvaerul speței dat-au de zăduf
până a așterne firea sub cântar.

Alții, ai credinței, prosternând zulufi
ca ocean icoanei, au primit în puf
pasărea înfrântă de al grabei drum
sub curmarea'în sine-a
vântului- văzduh....

Între ei, noi, singuri.... Înainte-oricum
ca cel trup să-și afle dizolvarea'în fum
mântuirea-i dacă'în suflet am dedus
liniștea minunii, chiar aici și-acum....



Cu părere de rău deplină:
Pân-acum, iată, nu știam
Cum că și umbra dă lumină.

(Marietei RĂDOI MIHĂIȚĂ
pentru cartea „COPILU PŌSTUM”)

Am citit atent și-am răscitit,
Totuși n-am înțeles pân-acum
Ce va să-nsemne, mai explicit,
Povestea cu *copilul postum*.

(Lui Vasile CRISTIAN pentru cartea
„1.000 DE SĂGEȚI DIN OCHIUL
INTERIOR”)

A ochit și el cum a ochit,
Dar, cu săgețile din dotare,
Modeste fiind, a nimerit
Cam puține ținte, la-ntâmplare.

Suferea neconținut
Că nu e bărbat, ci femme;
(El nu-i femme, ci e ÎN-fam.

Nelămurirea călătorilor

Pe șoseaua rea, cu gropi,
Care iese din cătun,
Placa pusă printre plopi
Spune altceva:... „Drum bun!”

La pachet

Povestea oricui
Că la țară are
O ciocănitoare
Și pe soacra lui.

Despărțire

După o zi de muncă grea,
ajuns într-un târziu acasă,
găsești un bilețel pe masă
pe care scrie: „Am fost a ta!”

Am stat atâta lângă tine,
m-am plictisit, vreau ceva nou.
Copiii să mi-i duci la mama,
îi are-n grijă Dumnezeu.

Ce poți să spui în acea clipă
când simți cum părul se ridică?
Cum pielea toată se răcește, ești
plin de emoții și tristețe?

Gândești să mergi la psiholog
că poate, poate-ți dă noroc
sau poate mergi la ghicitoare
să te prostească și mai tare?

Soluție nu prea există
și plângi cu nasul în batistă
cu lacrimi calde pe obraz
care aduc mai mult necaz.

Pe lume singuri am venit,
tot singuri ne vom duce sus
pe față-i bine s-afișăm
o mască plină de surâș.

Despuiat

Sătul de cuvinte deșarte,
din frunzele-ți moarte
toate foșnind aceeași idee,
îmi răsare în cap o scânteie:
să mă las despuiat, dezbrăcat
de arta nobleței, de patina tristeții
și să stau lângă tine
așa cum mi-e bine,
să mă întorc înapoi
la venirea serii,
să beau un pahar în preajma verii
despuiat lângă tine, să stau
anii pe toți înapoi să mi-i iau,
toamna să vină cât mai aproape
să culegem din pomi
fructele coapte,
peste iarnă să trecem
cum vom putea
să ieșim în primăvară
cu câte o stea,
să plecăm la plimbare
pe toți caii călare.

Constantin COLEA

Florentin
SMARANDACHE

Apelul de urgență - un roman al vârstei juvenile

Romanul „Apelul de Urgență”, autor Elena Adriana Răducan, apărut la Editura „Sitech”, din Craiova, în anul 2012, probează știința de a studia stările și frământările sufletești ale unei tinere, elevă în clasa a VII-a, urmărită evolutiv până la absolvirea liceului. Introspecția psihologică nu este percepută ca un proces izolat, ci prin dinamismul comportamentului Dăriei, ce dă la iveală un caracter spontan, cu o disponibilitate spre dialoguri deschise. Instanțele comunicării narative plasează acțiunea romanului la Craiova, Marea Britanie, Franța, la începutul mileniului III. „Apelul de Urgență” este un roman al vârstei juvenile, acțiunea fiind centrată în jurul Dăriei, a cărei psihologie este mereu în atenția autoarei, accentul fiind pus pe sugerarea atitudinii protagonistei în fața situațiilor imprevizibile. Portretul moral este întregit de prezența colegilor de clasă, din gimnaziu și liceu sau a lui Tudor Apostol și Sabine Șandor, care devin studenți la o facultate de medicină din Franța. Celelalte personaje ale romanului, Sever Rosenberger, Karina Cluger,

seama de reguli stricte. Căpătase deprinderea de a-și formula cu eleganță fraza, oricât ar fi fost de succintă. Crescuse, își contura personalitatea de la o zi la alta, nu se pierdea în nimicuri, era calată pe lucruri care îi vor rămâne pentru totdeauna aproape. Devenise exactă în tot ce făcea, își pregătea lecțiile după schemele ei, îmbrăcându-le cu idei personale.” Lumea întreagă începe să se oglindească în mintea Dăriei, decupând cu ușurință caracterele. Nu face nimic pentru a se consola, viața are salturile ei, este mereu rezervată în atitudine. Nu se abate nicio clipă de la înălțimea idealurilor propuse, nu se lasă exaltată de vise, admirația pentru Tiberiu trece într-un plan secundar, aflând că Sabina Șandor îi este alături. Raportând viața de adolescență a Dăriei, la personaje cu aceeași vârstă din literatura universală, întâlnite în operele literare ale lui A. Gide, Leonhard Franck, R. Rodiquet care descriu tipul de adolescent criminal sau revoltat, Dăria din romanul „Apelul de Urgență” este un personaj complex, eliberată de conveniențe, marcată, la rândul ei, de un puternic conflict interior. În devenirea ei, consideră că demnitatea și caracterul sunt atributele definitorii, îi judecă pe adulți fără înconjur, știe să-și organizeze timpul. „În această inocentă curbă a devenirii, Dăria își stabilise praguri pe care urma să le treacă, cheia succesului nu putea să fie decât la ea. Timpul trecuse mai repede decât credea, ajunsese la finalul liceului”. Ireparabila trecere a timpului o marchează profund pe Venera lureș, mama Dăriei, o pianistă care-și impune o conduită culturală pe măsura secolului al XXI-lea. Nu acceptă blazarea, mentalitatea ei estetică o împinge la un anume tip de izolare, respingând o lume a compromisurilor de tot felul. Își nuanțează atitudinea față de soțul ei, aflat într-un declin sufletesc, dar luptă pentru tonusul moral al Dăriei, care este rațiunea ei de a exista.

Tipologia personajelor din roman este diferită. Tudor lureș, tatăl Dăriei, este un cinic... Deși atinge desăvârșirea profesională, rămâne neputincios în fața pasiunilor trecătoare, fapte ce-i conturează discontinuitatea sufletească. Hiaturile de tot felul dintre evenimentele înlănțuite ancorează viața personajelor într-o permanentă nesiguranță. Personajele romanului au ceva comun în caracterul lor, e vorba de afirmarea în plan profesional, dorința lor de a învinge. „Apelul de urgență te-a pus în fața unui fapt împlinit, clopotele care răsună permanent în sufletul nostru sunt dovezi peremptorii ale faptului că viața, pe lângă pitorescul ei, ne aduce și în fața instanțelor sufletești primare, când ancestralul capătă alte dimensiuni”. Cuvântul ca evocare se fixează bine în mintea cititorului, scopul constant fiind elogiul ființelor aflate la început de drum. Compozițional, romanul este alcătuit din nouă capitole, urmând formarea personalității Dăriei. Sondarea stărilor de conștiință ale personajelor acumulează modalități ce susțin caracterul de proză psihologică: introspecția, rigorile clasice ale narațiunii, reflectarea în conștiința celuilalt a convingerilor despre viață și univers. Una din funcțiile recurente ale substantivului este cea de atribut, conferind frazelor nominale robustețe. Dimensiunea semantică a cuvintelor este dată, printre altele, de organizarea sintactică, selecția lexicală, condensarea ideilor, acțiunea bine sudată și discursul narativ. Citind câteva opere ale Adrianei Răducan, am descoperit plăcerea sa de a scrie literatură pentru copii, un fapt meritoriu, motiv ce mă îndreptățește să afirm, fără teama de a exagera că prin volumele: „Povestiri dedicate Anisiei”, „Fabule”, romanul „Apelul de urgență” și piesa de teatru „Eu nu te văd, tu nu mă auzi”, dedicată copiilor și tineretului, autoarea contribuie substanțial prin scrierile sale la dezvoltarea literaturii române.



Ștefania, Dinu Avram, Venera și Tudor lureș... evidențiază virtuți și defecte omenești, greșelile alterând ireversibil viața interioară. Dăria, personajul principal, nu trăiește clipele nesfârșitelor încântări, stările ei contemplative demonstrează o fire romantică, este mereu preocupată, dar, în același timp, este neîmpăcată cu lumea în care trăiește și o descoperă de fiecare dată cu alți ochi. „Copilăria, această primă treaptă a vieții, o învățase multe, dar, culmea, îndrăzneala să nu se mai socotească un copil, cât timp instanțele ei sufletești erau cu totul speciale.” Procesul lung al decantărilor sufletești ale Dăriei, care trece succesiv prin emoția admiterii la liceu, a bacalaureatului sau admiterii la facultate, conturează profilul moral ale unei tinere care își pune mereu întrebări, fără să găsească și răspunsul de fiecare dată. Zbuciumul sufletesc sporește spiritul său enigmatic, amintind în același timp, de stări sufletești asemănătoare pe care le descoperim în operele dedicate tot copiilor, scrise de G. Sand, A. Daudet.

Dăria învață să admire, să înțeleagă adâncimea faptelor, să tacă, să evalueze, să asculte, își conturează principiile, pretinde puțin și oferă mai mult decât i se cere, își fixează bornele de echilibru. Între vârsta copilăriei și adolescenței, misterele ating apogeul. Dăria preferă să-și aplice o persecuție, decât să fie persecutată. Ca adolescentă știe să prețuiască extraordinarul, își lărgeste câmpul valorilor morale, doar lucrurile pline de interes îi mai rețin atenția. „Un lucru era cert, Dăria știa să asimileze variatele lecții de cultură, neținând

LANSARE DE CARTE, BUCUREȘTI

Cristina ȘTEFAN



dansat-au cuvintele-n horă”-
(Ioan Adrian Trifan)

„...așa-i recomandabil, ca unu
să treneze-n liniște
necurbat de vecinul său, unu,
oricare-ar fi el,
și oricât de ochios,
și-oricât de dantelat,
și-oricât de firosos.
Trăiască unu! Sâc!

**Ce, Fănuș Neagu să n-aibă
pereche?”** - (Livia Ciupercă)

Sâmbătă, 29 martie 2014, a avut loc evenimentul lansării volumului **Antologia scriitorilor români de pe toate continentele**, la **Biblioteca Metropolitană București**. Ziua caldă, primăvărată, a reunit sub bagheta scriitorului și jurnalistului **Elisabeta Iosif** și a scriitorului **Victor Gh. Stan**, autorii antologiei, invitați, prieteni. De câțiva ani, în acest lăcaș de istorie literară și prezent literar, lansările de carte organizate de mentorul Revistei **Cetatea lui Bucur** și președinta al **Filialei București a Ligii Scriitorilor Români, Elisabeta Iosif**, fac posibile întâlniri între poeți și prozatori din toate orașele țării și din lume, într-o atmosferă plăcută, de prietenie, de cunoaștere și prețuire reciprocă a scrisului și a publicării, sărbătorite împreună.

Este o anume emoție și bucurie în aceste întâlniri ale noastre și la eveniment participă autori făcând parte din diverse comunități literare. Ne-am cunoscut pe internet, ne apreciem și ne susținem, sărbătorim împreună apariția cărților noastre, fie în volume single, fie în antologii cuprinzătoare sau reviste. 29 martie a însemnat o întâlnire cu participare diversă, eu am reprezentat Cenaclul **Lira21**, împreună cu scriitorii **Luminița Zaharia** și **Viorel Gongu**, au venit scriitorii de la Cenaclul **Orpheus București**, criticul **Florin Grigoriu** și poetul **Lucian Coliță**, din Iași, poeta **Livia Ciupercă**, din Ploiești, **Elena Trifan** și **Ioan Adrian Trifan**; **Anca Florentina Popescu**, **Victorița Duțu**, București; **Dumitru Negoită**, din Focșani; **Virgil Ciucă** din New York.

Actrița **Doina Ghițescu** a recitat poezii cuprinse în antologie, din autorii prezenți în sală. În maniera emoționantă binecunoscută, **Doina Ghițescu** ne-a dăruit mici reprezentări dramatice, versuri la rampă în primă audiere, în care lirica devine personaj și rol, interpretate cu talent captivant. Iată câteva versuri cu aplauze:

„Se mișcă-ncet. Abia mai stă
pe roate,
Și-și scrie rândurile toate
Din gâri de seară și de noapte”-
(**Elena Trifan**-trenul vieții)

„Plete și sâni
Înelind o clepsidră
Feminitatea: -
(**Anca Florentina Popescu**-
haiku)

„mi-ntorc privirea
spre birou
...dansează cuvintele-n horă!
se despart și se prind din nou
și joacă mai bine de-o oră...

Discursul scriitorului **Victor Gh. Stan** a fost tonic, optimist și îndrumător, a spus că „acum avem multiple posibilități de comunicare, aflăm unii de alții rapid... o antologie cu atâția scriitori reprezintă fântâna poeziei, copilul de mâine va afla prin ea ce se scrie azi și o carte fântânită și scoasă la lumină în 2014 înseamnă cultură românească azi. **Fântânarul** acestei frumoase cărți este **Elisabeta Iosif**.”

Din New York a venit poetul **Virgil Ciucă**, ne-a povestit despre activitatea literară a românilor newyorkezi, despre evenimentele organizate de doamna **Doina Uricaru** la ICR și strădania de a menține tradițiile românești, cultura noastră, de a le face cunoscute americanilor.

Criticul literar **Florin Grigoriu** a salutat apariția cărții, dl **Victor Stan** mulțumindu-i pentru participarea la eveniment, l-a prezentat ca pe omul „cu cultura română în servietă”. Duce, în servietă, reviste, cărți, alte publicații pe care le împarte la toate evenimentele la care participă. amintindu-ne că dl. **Grigoriu** nu este numai un bun critic literar ci și un promotor al culturii române.



Artiștii de la formația **Celest** și soprana **Felicia Popescu** ne-au încântat cu piese pe versuri de Eminescu, Coșbuc, Minulescu și Nichita Stănescu, armonizate la flaut și chitară. La final am dăruit cărțile **Lira21**, s-au dat autografe și flori, s-au făcut poze.

O zi de primăvară în fotografiile, pe chipuri, în cuvinte, o zi memorabilă. O carte de lectură, o carte cu prieteni, cu poeți cunoscuți sau nu, dar toți scriitori ai timpului prezent. De aceea, **LANSAREA UNEI ANTOLOGII**, devine un eveniment antologic, în câteva ore realizându-se cunoașterea, împrietenirea, prețuirea și respectul pentru cuvântul scris de mulți scriitori contemporani. Este, de fapt, un timp concentrat pentru pentru o muncă de creație vastă. Este esență de cultură. Mulțumiri și felicitări tuturor scriitorilor care au făcut posibilă această întâlnire.

HARRY ROSS - un artist al cuvântului scris Acei ochi amețitori, nuvele, Israel 2013

Mihai BATOGBUJENIȚĂ



Consider că lectura a fost și continuă să fie una dintre valorile cu adevărat pozitive ale vieții noastre, cartea fiind aceea care proiectează o lumină fascinantă

asupra lumii, inducând tentația aproape irezistibilă a sintetizării unor gânduri, meditații și cunoștințe. Chiar dacă există puncte de vedere diferite, toate tind a fi convergente către o singură concluzie: lectura își are un loc bine definit și distinct în multitudinea preocupărilor omului fiind o valoare indiscutabilă care se impune prin ea însăși iar a ști să citești este o artă, poate chiar o știință. Lectura devine astfel, indubitabil, un stimulent esențial în educarea spiritului de aceea sunt de admirat popoarele, națiunile, care luptă pentru promovarea culturii și artei și, mai ales, pentru eliminarea analfabetismului din viața lor.

Iar aceste ultime cuvinte sunt o formă de admirație față de evrei, cei care, în toată lumea, au militat pentru învățătura ca fiind calea cea mai sigură spre civilizație, numindu-se în mod tradițional, dar și pe bună dreptate, popor al Cărții.

Desigur nu la acestea mă gândeam citind volumul de nuvele: **Acei ochi amețitori**, cel mai recent al prolificului scriitor Harry Ross.

Ba chiar, pe parcursul lecturii mi l-am închipuit pe autor ca fiind maestru de ceremonii la un dineu de gală unde cu gesturi de expert, având eleganța unui spadassin și precizia unui chirurg, împarte distinșilor oaspeți feliiile unui tort. Fiecare invitat primește o felie cât mai egală cu a altuia. Dar, atunci când feliile vor desfăta papilele, între ele vor fi, inevitabil, unele diferențe. Una mai dulce fiindcă are un miligram mai mult de ciocolată, alta mai înșiropată, o alta cu un o savoare distinctă deoarece are o altă bucățică dintr-un fruct exotic și așa mai departe. Nu mai spun ce ar fi dacă fiecare invitat ar trebui să povestească ce a mâncat. Am avea surpriza să constatăm că fiecare a mâncat câte o felie din alt tort, atât de mari ar putea fi diferențele cauzate de subiectivismul, experiențele diferite, sau chiar de practica artei gastronomice, plină și ea de termeni specifici.

Însă Harry Ross, deși nu este maestru de ceremonii gastronomice, împarte, precum cel despre care am fabulat, felii de cultură, inteligență, farmec, înțelpciune și măiestrie scriitoricească îndelung exersată. Ceea ce am putea povesti noi cititorii, după acest regal de cultură, nu știu. Știu însă că vom avea aceea satisfacție rafinată aferentă lecturii dar și fericirea clipeiilor despre care maestrul, ca orice maestru care se respectă, nu a spus nimic înainte, lăsându-ne pe noi să ne delectăm cu descoperirile făcute și oferindu-ne astfel o minunată aventură intelectuală.

Dar despre ce povestește Harry Ross în această carte? Ca de obicei, despre oameni simpli și întâmplări care pot părea obișnuite și despre care putem spune că am auzit de multe ori în viață. Este foarte adevărat, fiindcă viețile noastre sunt un șir mai mare sau mai mic de întâmplări pe care le numim banale, mai ales atunci când le trăiesc alții. Fiindcă, spre exemplu, o neînțelegere familială poate fi extrem de neinteresantă dacă ne-o povestește un cunoscut și cu totul altfel dacă o trăim noi și avem convingerea că ne poate schimba cursul vieții.

Sau avem convingerea că, așa

funcționează clișeu, un bărbat poate de-structura o familie și cuceri o femeie căsătorită, dar timpul va pedepsi cu strășnicie această încălcare a normelor. Poate, numai că Harry Ross, fin observator al realităților, are o cu totul altă părere, mai ales că el nu se lasă influențat de aparenta soliditate a respectivei familii și ne face să vedem și noi ce se ascunde în spatele aparentelor.

Prin miezul povestirilor din această carte trec o mulțime de fete sau femei. Unele tinere și frumoase, altele mai încercate de valorile vieții, sau dintre acelea care te lasă cu răsuflarea tăiată chiar dacă ai depășit vârsta marilor entuziasme lirice. Ele trec prin experiențele firești ale vieții, iubiri, trădări, alte iubiri, bărbați fascinanți ori cu un suflet aparte, se despart de familie sau doar de o relație pasageră, trec de la fericire la durere, ori de la disperare la liniște și împlinire. Uneori constată că un cățel valorează mai mult decât relația maritală sau că un pian aflat în casa unde s-au mutat de curând le poate încurca existența. Sunt, poate, stewardese strălucitoare și în contact profesional cu sute de bărbați, iar a reacționa precum eroina din **Acei ochi amețitori** pare a fi cam ciudat, dar perfect logic.

Întâlnim, așa cum este firesc, și bărbați. Oameni simpli sau actori cam instabili emoțional dar care ajung să vadă adevărata iubire doar la o răscruce a vieții, fotbalisti (este o temă la modă, îndiferent cum o privim) care nu pot înțelege cum o femeie, iubita, poate să fie fotomodel și în același timp fidelă, iar rezolvarea vine din recunoașterea faptului că a fi prost nu este un avantaj, ori personaje ciudate precum acela din **Lordul vagabond**, un gen de neliniștit care se regăsește, într-un târziu, tot sub privirea blândă a celei pe care o părăsise cu ani în urmă. Cupluri sau oameni singuri care trec prin acea unică întâmplare, da, da, aparent banală, însă capabilă să schimbe o viață. Întâmplarea devine subiect și numai ochii atent la detalii și posibilele evoluții, acel „ochi” al scriitorului, singurul care o poate pune în pagină în așa fel încât să devină nu numai recunoscutibilă ci și memorabilă.

Uneori Harry Ross propune exercițiul lecturii interactive. Duce narațiunea și dezvoltă conflictul până la un punct, dar în nici un caz la final, și sugerează mai multe căi de rezolvare a conflictului. S-ar putea crede că acest gen de experiment este sortit eșecului. Ei, bine, nu-i deloc așa! Cititorul este tentat să vină cu variante pentru continuarea poveștii în funcție de ceea ce își dorește. Prin urmare, nu m-ar mira ca, într-o zi oarecare, exact din acest exercițiu să se dezvolte pasiunea de a scrie pentru unul dintre cititori. Și abia atunci, deși nu avem șanse prea mari de a afla vreodată cum stau lucrurile, Harry Ross va avea sentimentul împlinirii, tocmai pentru că, odată, cândva, a stimulat creativitatea, prin felul său de a fi scris. Desigur răsplata pentru acest gen de gesturi se găsește numai în ceruri. Acesta însă nu este un motiv ca să nu mulțumim autorului pentru intenție și pentru delicatețea cu care a făcut-o.

Ce vom afla însă din această carte cu un titlu atât de tentant depinde, așa cum am spus, numai de noi înșine. Dar, presupunând că nu vom afla prea multe lucruri noi, tot vom câștiga ceva. Câteva ceasuri de tihnă intelectuală în compania cuvântului frumos scris, ceea ce vă asigur stimați cititori că este un miracol într-o lume răscolită de neliniști și conflicte. De aceea recomand din toată inima acest volum tuturor celor care își doresc pace în suflet, dar nu numai lor!



OZANA
KALMUSKI
ZAREA

MAESTRUL
ȘI
DISCIPOLII

Cunoscut dirijor, discipol al maeștrilor Sergiu Celibidache și Antonin Ciolan, maestrul **Petre Sbârcea** a studiat muzica în orașul natal, Brașov, cu Victor Bickerich – muzician care a avut șansa de a fi prieten cu George Enescu, Gogu Georgescu și alți muzicieni emblematici pentru cultura românească.

Petre Sbârcea voia să devină pianist, dar Bickerich l-a inițiat în arta dirijatului și l-a convins să plece la Cluj, unde a întâlnit șansa vieții sale artistice: „maestrul Ciolan a fost un maestru de excepție. Am avut șansa să cunosc mai multe școli de dirijat, dar trebuie să spun că școala maestrului Ciolan a fost unică, el a studiat în Germania cu mari personalități precum Arthur Nikisch, el a fost alături de aceste persoane și venind în România cu temperamentul lui latin a combinat această școală germană cu temperamentul ăsta și a fost un dirijor genial. Lecțiile lui n-am să le uit niciodată pentru că au fost extraordinare dar, pe lângă lecții, am asistat la toate repetițiile lui, cum știa să cizeleze fiecare frază, cum să structureze, cum forma muzica, era un lucru extraordinar și pentru acest lucru îi sunt recunoscător o

viață întreagă”.

Prim dirijor și director la **Opera Națională Română** din Cluj în perioada 1957-1976, maestrul **Petre Sbârcea** a fost invitat să dirijeze toate orchestrele din țară și a efectuat turnee în Italia, Germania, Austria, Belgia, Olanda. Cariera sa artistică de excepție cuprinde un palier dedicat școlirii tinerilor dirijori, continuând în acest mod tradiția maestrului Ciolan, care a introdus disciplina dirijorală la **Academia de Muzică** clujeană. Studenții ai maestrului Sbârcea sunt astăzi recunoscuți dirijori în țară și străinătate.

La clasa maestrului, în acest an au absolvit patru dirijori. Acompaniați de Orchestra „Camerata Academica” a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”, Sergiu Strete a dirijat *Uvertura* la „Italianca în Alger” de Rossini, Gelu Cadiș, *Largo* din Simfonia a IX-a de A. Dvorak, Loránd Hege-dus, *Jubel-Ouvertüre* de C.M.v. Weber și Vlad Eniu (fondator al **Orchestrai de Tineret Claudiopolis**), *partea I din Simfonia a V-a* de L.v. Beethoven.

Tinerii muzicieni, cu certe calități și atent școliți, au realizat o seară muzicală emoționantă, spre bucuria publicului și a maestrului.



Noi distincții pentru poetul – traducător ION COZMEI

Poetul sucevean **ION COZMEI**, doctor în științe filologice, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Bacău, vicepreședinte al Societății Scriitorilor Bucovineni, considerat de critica de specialitate drept cel mai bun traducător în limba română a poetului național al Ucrainei, **Taras Șevcenko**, a fost răsplătit de curând de alte două distincții literare internaționale, cu prilejul participării la Chișinău (10 martie 2014) la **Simpozionul internațional** închinat celor 200 de ani de la ziua nașterii



lui **Taras Șevcenko**.

După ce în anul 2012, a primit **Premiul pentru traducere** din partea Uniunii Scriitorilor din România (președintele juriului Alexandru Dobrescu), premiul I pentru traducerea **COBZARULUI** lui **Taras Șevcenko** (președintele juriului C. I. Ușurelu) la Festival Național de Creație „Vrancea Literară” **Diploma Societății „Ucraina – Lumea”** – Kiev (președintele Societății Ivan Doaci), **Diplomă de excelență** a revistei „Poesis” pentru volumul „**Taras Șevcenko – Poetul național al Ucrainei și receptarea lui în România**” (președinte George Vulturescu), în anul 2013- **Diplomă de excelență** din partea Uniunii Ucrainenilor din România (președinte Ștefan Buciuța), **Diploma Uniunii Ucrainenilor** din România și a Ministerului Culturii

și a Patrimoniului Național din România (președinte Iaroslava Kolotelor), în anul 2014 – **Diplomă de onoare**,

cu prilejul **Zilei Eliberării și Independenței Ucrainei** (consul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boeciko), pe 10 martie 2014, la Chișinău (Republica Moldova) lui Ion Cozmei i s-au decernat **Diploma de onoare** a Ambasadei Ucrainei în Republica Moldova (ambasador extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei în Republica Moldova Serghei Pirojkov) și **Premiul Relații Culturale** pentru traducere în limba română a volumului de poezii „**Cobzarul**” de **Taras Șevcenko** al Uniunii Scriitorilor din Moldova (președinte Arcadie Suceveanu).

Simpozionul de la Chișinău a fost organizat la Casa Uniunii Scriitorilor din Moldova de conducerea Uniunii Scriitorilor din Moldova, de **Ambasada Ucrainei** din Chișinău și de **Comunitatea ucrainenilor** purtând numele lui **Petru Movilă** din orașul Chișinău (președinte Victor Cojocar).

La simpozion, poetul **Ion Cozmei** a prezentat cărțile **Cobzarul**, de **Taras Șevcenko**, ediție bilingvă, Editura „Bukrek”, Cernăuți, 2011, „**Tinerile mele gânduri**” de **Taras Șevcenko**, ediție bilingvă, Editura „Augusta”, Timișoara, 2005 și **Taras Șevcenko – Poetul național al Ucrainei și receptarea lui în România**, de **Ion Cozmei**, Iași, Editura TIPO-MOLDOVA, 2007.

Manifestarea a fost moderată în limba română de Arcadie Suceveanu, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, și de ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei la Cernăuți, Serghei Pirojkov.

Redacția

Romulus Dan
BUSNEA

ȘI, TOTUȘI, ÎNCOTRO NE ÎNDREPTĂM? (II)

Aminteam în articolul precedent de patimile îndurate de către deținuții politici închiși în temnițele regimului comunist, supuși în permanență supravegherii și măsurilor de constrângere, represaliilor, care au însemnat pentru toți aceștia, ani grei de închiisoare, torturi, umilințe, batjocuri și privațiuni greu și de descris, darămite de îndurat!

Păcat că mulți dintre ei, trecuți la cele veșnice, n-au odihnit și liniște nici acum, când numele lor este fie făcut uitat, fie luat în derâdere, fie improșcat cu noroi, unul dintre cele mai elocvente exemple fiind cel al eroului martir Valeriu Gafencu, căruia într-un mod nedrept, abuziv și răuvoitor, la propunerea politicianului postcomunist românesc și a unei instituții înființată din inițiativa guvernului (Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”) i-a fost retras titlul de „Cetățean de Onoare al orașului Târgu-Ocna” acordat post-mortem, într-o veșnică recunoștință și neuitare celui care, alături de alți încă vreo sută și ceva de luptători anticomuniști și-au aflat sfârșitul în temnița spital din localitate. Am amintit și despre acest trist aspect care nu onorează deloc, nu face cinste instituțiilor statului, autorităților locale, clerului. Mai ales că, prin sprijinul direct, necondiționat, sincer și curat al Asociației „Prezent!”, Asociației Foștilor Deținuți Politici și Luptători Anticomuniști din România, Asociației „Salvați Identitatea Satului”, Asociației „Renaștem Împreună”, precum și a altor militanți ai credinței în Dumnezeu, neam și țară și în ideea națională, la Târgu-Ocna, au fost organizate anual manifestări închinare comemorării lui Valeriu Gafencu și celorlalți colegi de suferință, ceea ce a transformat orașul-stațiune într-un pol spiritual și loc de pelerinaj pentru credincioși și nu numai...

Despre ce a însemnat viața în închisoarea de la Târgu-Ocna, stau drept mărturie cărți și documente, amintiri. Iată un fragment din cele scrise de un martor ocular, preotul Constantin Voicescu: „(...) Cu toate eforturile extraordinare ale doctoriței oficiale, Margareta Danielescu, căreia îi purtăm mare recunoștință, și ale medicilor noștri deținuți, coasa morții a secerat fără milă. În perioada '50' - '54, au murit sub ochii noștri circa 80 deținuți, dintre care jumătate erau studenți și elevi; capacitatea secției 'politici' fiind de cca. 120 de bolnavi. Un număr de alți 62 deținuți au decedat după ce au plecat din Tg. Ocna, în alte închisori, trimiși disciplinar, sau după eliberare. La poarta închisorii, lângă un closet dezafectat, era o năsalie cu o ladă-coșciug, care primea unul sau două cadavre, în interior aflându-se de multe ori încă unul sau chiar doi de-ai noștri. Lada își deșerta morții dincolo de zidul închisorii, la marginea unui cimitir, în gropi superficial săpate, fără cruci și fără semn, apoi se întorcea așteptând pe alții. Ne aștepta pe noi... Un fost greșier de la Târgu-Ocna ne-a relatat că în timpul iernii, când pământul era înghețat, deținuții de drept comun care transportau cadavrele, și ele înghețate, le tăiau din picioare, ca să încapă într-o groapă mai mică. (...) Ajutând pe medicii deținuți, o serie de tineri - tebeciști și ei, dar ceva mai în putere, cu o dăruire impresionantă, dar firească și discretă, au fost în același timp surori de ocrotire, femei de servicii, spălătorese ale rufelor și cearcea-

furilor pline de puroi și murdărie, muncind, ca pentru Hristos, și ziua și noaptea, când făceau de gardă la patul bolnavilor mai grav, repartizați la parter și mai ales în camera 4. Dintre ei, unii nu au gustat din porțiile lor de marmeladă sau carne: le cedau celor mai bolnavi și mai slabi, ei mulțumindu-se cu obșnuitul arpacaș. Sunt aici, la Sighet, de față, doi dintre ei. Nu se făcea aici un fel de discriminare de rasă, de religie sau politică în această slujire samaritană. Referindu-se la atmosfera de iubire creștină din penitenciar, pastorul Wurmbrand a marturisit că la Tg. Ocna a întâlnit sfinți și că el ar dori să intre în împărăția Cerurilor pe aceeași poartă ca Valeriu Gafencu.

Am fost vegheați permanent de schitul de pe Măgura. Clopotele lui din Duminici și sărbători aveau un răsunet deosebit în inimile noastre. Ca și privesceta extraordinară a lumânărilor aprinse - șiraguri de stele - pe serpentinele Măgurei în nopțile sfinte ale Prohodului și ale Învierii! Inspirându-se din acest tablou, a izvodit Valeriu Gafencu **Imnul Învierii**: *Un clopot tainic miezul nopții bate / Și Iisus coboară pe pământ. // Din piepturile noastre n-sângerate / Răsună imnul învierii sfânt. Și sărbătorile Crăciunului! Colindele... cele vechi și cele noi... cele din închisoare, unele triste („A venit și-aici Crăciunul / să ne mângâie surghi-unul”), altele, înflorite aici la Tg. Ocna, colinde de bucurie...*



(...) A urmat o perioadă de detenție extrem de grea. Nu ne-am pierdut însă nădejdea. Știam că: *Cele mai crâncene înfrângeri, sunt renunțările la vis* (Radu Gyr).

În 1964, deținuții politici au fost grațiați. Nu am simțit bucuria eliberării. Ochiul securității a rămas permanent asupra noastră. Până când Dumnezeu ne-a dat minunea jefelor din Decembrie 1989. Prin această minune suntem noi aici, în locul de jertfă de la Sighet. Știm că nici o jertfă nu e zadarnică. Socotim că Târgu-Ocna are un mesaj pentru viața obștei noastre românești. E mesajul creștin al renașterii noastre”. (Sursa: Pr. Constantin Voicescu - „Viața religioasă în închisoarea Târgu-Ocna - (1950-1954)” - *Blogul „Ferițițeiiprigoși.net-Mărturisitori riomâni în temniță cu Hristos”, Categorie: Închisori și lagăre, Subcategoria: Târgu Ocna - lumina din răni*)

În fine, dezbateră legată de tragerea înaltei distincții acordată lui Valeriu Gafencu a generat - așa cum era de așteptat - o serie de dezbateri și polemici bazate mai mult pe necunoaștere și pe plăcerea de a arunca cu presupusul, în locul argumentelor și dovezilor palpabile, indubitabile. Această concluzie scoate în relief însă, înainte de toate, grave carențe de mentalitate și de atitudine,

cu precădere în educația civică și politică a liderilor principalelor partide ce s-au perindat la putere de la „loviluția” postdecembristă încoace. Mai mult, nici noi, românii de rând, nu ne situăm prea departe de cei pe care îi alegem (ne merităm oarecum soarta; oare când ne vom trezi?) și nici de marea majoritate a occidentalilor (aflați și ei cam pe buza prăpastiei), de la care am împrumutat după ani de privațiuni, nu eficiența economică, ci cultul plăcerii, al consumului și confortului, căci bine spunea distinsul și reputatul profesor și publicist Ovidiu Hurduzeu în cartea sa, „Sclavii fericiți”:

„Încântat de sine însuși și de lumea sa aseptică, omul postmodern rămâne sclavul unei mentalități a confortului. Căutarea cu orice preț a *vieții confortabile* s-a transformat într-un ideal personal și colectiv de necontestat; confortul este noua religie, promovată de tehnologism, globalism și consumismul de masă. Lipsit de confort, de mistica și imaginarul social pe care acesta îl presupune, omul postmodern ar fi cuprins de o teribilă panică; față în față cu realitatea și propria sa conștiință, s-ar simți gol și neputincios. Sursă de satisfacții imediate, confortul îi risipește însă temerile, îl apără de confruntări dezagreabile. Îl transformă într-un sclav fericit”, de fapt, într-un „om vulnerabil, ușor manipulabil, ale cărui „cadre de referință tradiționale, atât mentale cât și sociale - familia, națiunea, religia creștină, cultura umanist-clasică - nu mai furnizează sistemul de valori necesar *construirii* unei solide identități personale”.

Astfel, apar în universul uman, găuri negre, care produc o infantilizare a spiritului și mentalului ce favorizează degradarea tratată a personalității, scăderea încrederii și abilităților de a duce lupta pentru un ideal, până la capăt. Acestea sunt doar câteva considerații care vor să explice că mișcarea ideilor și faptelor noastre se află deocamdată, într-o fază retrogradă...

În aceeași ordine de idei, dar întorcându-ne în timp și încercând o recuperare a memoriei suferinței și martirajului anti-comunist, iată câteva dintre cugetările lui Valeriu Gafencu:

„Ateii materialisti, obsedați de plăceri, de dorința de dominație și egoism, au creat civilizația modernă, care culminează în tehnicitate. Ei au izolat natura umană și au părăsit poruncile lui Dumnezeu. Încercarea lor de a crea un rai pământesc și senzual a dat însă greș. Natura se epuizează și se poluează, devenind improprie vieții. Tehnica, la rândul ei, are mult mai mari posibilități de distrugere decât de construcție”;

„Spiritul și viziunea materialismului ateu pervertesc toate valorile, căci le pun în serviciul egoismului și tiraniei. Este dovada că valorile umane nu sunt absolute prin ele însele, ci prețuiesc în funcție de duhul, sensul și măsura în care sunt folosite. Numai în Hristos totul e adevărat, bun și folositor. În afara Lui, totul este dezastru”;

„Mai mult decât oricine, credincios se cuvine a fi omul politic, căci orientând lumea, el împlinește voia lui Dumnezeu, și-i revin mari responsabilități”; „Să nu așteptați fericea să vină din altă parte decât dinăuntrul vostru, acolo unde sălăsluiește Hristos”.

„Iubiți omul, dar nu vă faceți iluzii despre el, pentru că veți suferi amar”...

P.S. *Titlul articolului este de altfel și întrebarea de final, căreia va trebui să-i dați un răspuns, sau cel puțin, să reflectați asupra lui: și totuși, încotro ne îndreptăm?*

(Va urma)

Mihai
BUZNEA

Vremuri și năravuri PARTITURI ÎN FALSET

All right, spune americanul, comprimând în numai două cuvinte adevăruri de fiecare zi, din perspectivă strict personală. Versiunea românească e la fel de directă: totul e-n regulă, deci e drept, fiind expresia preferată a revoluționarilor de la '89. În *stricto sensu*: totul ni se cuvine. Fără condiții. Scenele de masă, din zilele loviluției, ca și cele din anii de după, abilitază ideea că am fi un popor de revoluționari, de răzvrățiți permanenți ai soartei mînați de vînturile permanente ale schimbărilor către altceva. Și cum în lumea noastră nimic nu este, ori nu se face gratis, fiecare act, fiecare gest, se cer însoțite de o răsplată, chiar mai multe. Serviciu contra servicii. Patriotismul expus la tarabă pe post de monedă de schimb, cu valoare absolută. O modă resuscitată, de altfel, preluată de la comuniști și adusă la alte dimensiuni de profitorii de astăzi. În privința asta, și nu există niciun fel de dubii, năravurile înoată în cam aceleași ape: meritul/sacrificiul personal nu este gratuit. Vechiul slogan comunist „ce puțin am fost și ce mulți am rămas...!”, cu care ne-am mai ostoit amarul o groază de ani, făcînd haz de necaz și acceptînd un adevăr neadevărat impus din considerente doctrinare și politice, a picat acum perfect ca-n proverbul cu sacul și petecul. Dacă ilegaliștii vopsiți în roșul celor patru titani primeau de la partid o rentă viageră de o mie de lei lunar, actualii revoluționari cu certificate și brevete în regulă, obținute pe căi nu tocmai otodoxe, ridică tot mai mult vocile revendicărilor reparatorii: stipendii bănești de ordinul zecilor de milioane de lei lunar, terenuri în buricul țigului, asistență medicală și medicamente, transport, bilete de odihnă și tratament în stațiuni, toate gratuite, alte și alte facilități legale sau pe bază de acceptări tacite și consensuale. Acum, pentru că prima dintre ele a cam fost suspendată (sperăm, pînă la calendele grecești), ridică din nou tonusul, spre amenințări.

Să fim, totuși, sobri, stimabililor! Riscați, ori poate chiar ați căzut în păcatul ridicolului. Fiindcă de bun simț nici nu poate fi vorba. Sacrificiul pe care-l tot vînturați nu e decît o monedă calpă, însușire de merite fără acoperire și foloase necuvenite. Ziceți că ați făcut-o în interesul poporului. Cei care s-au sacrificat cu adevărat au fost cîteva sute, poate cîteva mii. Dar nu cîteva zeci de mii. Ei, „adevărații”, nu cer nimic, iar foloasele se cuvin exclusiv urmașilor lor - copiii orfani, văduve, mutilați. Ceilalți - mulții rămași printre puținii adevărați -, nu sunt altceva decît produse ale mistificării și abuzului conjunctural acceptat tacit de către guvernarea de orice culoare. N-am auzit pe niciunul dintre acești autointitulați făcători de bine, de schimbare, să le ceară socoteală, să-i pună la punct pe cei care-și bat joc de revoluție și valorile ei. Prin minciună, prefăcătorie, abuz de putere, incompetență, mașinațiuni lucrative. Pentru îmbogățirile suspecete, traficul de putere, corupție de toate speciile. Instituțiile statului sunt pure precum fecioara la altar! Dar nici măcar proștii nu mai cred asta. Statul de drept e doar o noțiune lipsită de conținut. Fiecare putere în stat își revendică dreptul absolut, în timp ce puterea discreționară este concentrată în mîinile unei singure persoane. Cei care se autointitulează revoluționari și ridică vocea revendicărilor nu văd toate acestea?! De ce le acceptă? Ori li s-au tocit simțul adevărului, curajul acțiunii și sentimentul responsabilității? Dacă le-au avut, totuși, vreodată! Stau și pedalează pe o singură direcție: *drepturile*.

Dincolo de interese, potopul. Spiritul civic e în moarte clinică, iar resuscitarea e inutilă. Sunt doar partituri în falset.



mari poeți ai iubirii
așezați în
limba română
de
**RADU
CÂRNECI**



BILITIS
„IUBIRE DE FEMEIE“

Strălucită poetă a antichității, **Bilitis** s-a născut la începutul sec. VI î. Ch. într-un sat de munte din ținutul Pamphiliei (Fenicia) - tată grec, mama feniciană. Fire delicată, și-a împodobit copilăria cu povești și legende, păstorită fiind, iubind muntele și marea deopotrivă.

După o iubire nefericită se stabilește în Elada, la **Mytilene**, capitala insulei **Lesbos** (centrul lumii grecești la acea vreme). Aici a cunoscut-o pe celebra **Sapho**, vorbindu-ne despre aceasta sub numele de **Psapha**, de la care, fără-ndoială, a învățat a scrie și a cânta iubirea de femeie. Eroina poemelor sale cea mult îndrăgită (până la adorație!) este, însă, **Mnasidika**, o tânără de aceeași vârstă, cu care și-a împărțit elanurile lirice (și nu numai). După zece ani de fericire, **Bilitis** (bolnavă de gelozie!) se stabilește în Cypru.

Opera sa, scrisă către bătrânețe (din bogatele-i amintiri), se constituie în trei cicluri: **Bucolice** (din Pamphilia); **Elegii la Mytilene**, și **Epigrame în insula Cypru**. Toate acestea au fost descoperite înscrise pe pereții mormântului său din Paleo-Limisso, nu departe de ruinele din Amathonte, de către M. G. Heim în sec. XIX. Cel care le-a dat lumii este, însă, poetul și traducătorul **Pierre Louys**, în 1894. Prima așezare a acestor bijuterii lirice în limba română este semnată de Lascăr Sebastian, în 1941. Aceste câteva titluri sunt decupate dintr-o nouă interpretare la care ne străduim de timp îndelung. (R.C.)

Bătrânul și nimfele

Un bătrân orb trăiește în munți;
fiindcă a îndrăznit să privească nimfele
de multă vreme ochii i s-au stins. Și,
de atunci, singura-i bucurie a rămas
această amintire îndepărtată.

„Da, mi-a spus el, le-am văzut:
Helopsychria, Limanthis;

se așezau zvelte lângă mal
în iazul verde de Physos. Apa fremătând
le mângâia mai sus de genunchi.
„Părul bogat le înclina capul pe spate.

Unghiile mici, ca aripioarele de greieri,
luceau, iar sânii surâdeau dulce
ca florile de hyacint.

„Își plimbau degetele deasupra apei
trăgând, parcă, împreună cu nuferii nalți
o corabie de taină, iar coapsele lor,
ușor desfăcute, se bucurau de sărutul rotind
al apei îndrăgostite...”

Cântec

- Broască țestoasă, ce faci tu aici,
în câmpie?
– Ce să fac, trec lâna în fir de Milet!
– Vai, vai! N-ai vrea să dansezi?
– Am treabă multă!
Am treabă multă.
- Broască țestoasă, ce faci tu aici,
în câmpie?
– Ce să fac, tai o trestie pentru un fluier
funebru.
- Vai, vai! Ce nenorocire, ce nenorocire!
– N-aș zice, n-aș zice.
– Broască țestoasă, ce faci tu aici,
în câmpie?
– Pregătesc uleiul pentru camera mortuară.
– Vai, vai! Dar cine-a murit, cine-a murit?
– Asta nu se întrebă, asta nu se spune!
– Broască țestoasă, ce faci tu aici,
în câmpie?
- A căzut în mare.
– Vai, vai! Dar cum de-a căzut,
cum de-a căzut?
- De pe calul alb, de pe calul alb...

Către zeul de lemn

O, venerabile Priapis, zeu de lemn,
așezat pe marginea bazinului de înot
nu fără rost, tu ești paznicul
fecioarelor și al curtezanelor.

O, zeu iubit, nu te-am adus aci pentru
a-ți dăruie virginitatea noastră. Nimeni
nu poate oferi ceea ce nu mai are, iar
zelatoarele din Hallas încă mai aleargă
pe străzile din Amathonner.

Da, tu vegheai altădată peste pletele arborilor
peste florile înmiresmate,
peste fructele bogat rumenite.
Pentru aceasta noi te-am ales.

Proteguie, rugămu-te, frunțile noastre blonde,
fraga deschisă a buzelor
și violetele ochilor noștri.
Și încă: proteguie, rotunde și tari, fructele
sânilor noștri și dăruie-ne amaniți
care să-ți semene.

Voluptate

Pe o terasă albă, noaptea ne-a acoperit
cu trandafiri;
caldă, sudoarea șiroia pe sânii noștri
palpând.
O voluptate amețitoare înclina capetele
noastre.
O, voluptate!...

Patru porumbețe, scaldate în patru parfume,
zburau peste noi ca-n vis. Din aripile lor,
peste femeile goale, scuturau picături
de mirezme.
Eu eram inundată în esența de iris.

Ce dulce oboseală! Mi-am lăsat obrazul
pe pântecul unei tinere fete înfiorate
de răcoarea
pletelor mele umede. Mirosul pielii sale arămii
îmi îmbăta buzele deschise. Și ea îmi strânse
capul între pulpele-i fierbinți...

Somnolam, dar un vis epuizant m-a trezit;
pasărea dorințelor nocturne cânta
stins departe!
Răcoarea m-a înfiorat. Molatic un braț,
ca lujerul unei flori, s-a înălțat,
mângâind aerul, spre lună...

Sub clar de lună

Noaptea, sub clar de lună, tinere fete
cu părul împletit în violete au dansat
împreună, iar una din două
s-a dăruit iubitului.
Fecioarele au zis: „Noi nu suntem încă pentru
jocul acesta”. Ca și când, rușinoase fiind,
și-ar păstra virginitatea!...
Un egiptian cânta din fluier sub arbori.

Celelalte-au răspuns: „O să veniți să ne
căutați!” Și făcându-și din rochii un fel de
tunici bărbătești, începură dansul îmbietor,
picioarele lor îmbrățișându-se.

Apoi, perechi – femei – una fiind iubitul! –
se cuprindeau și
ca dintr-o cupă,
își sorbeau îmbătător sărutul...

Rugă la Persephona

Purificate prin sfinte ritualuri,
cu tunici violete pe umeri, am înclinat
spre pământ brațele încercate
cu crenguțe de măsline:

„O, Persephona, subpământeano,
oricare ar fi
numele pe care-l dorești, ascultă-ne
o, stăpâna tenebrei, Regină stearpă
și fără surăs:

„Kokhlis, fiica lui Thrasymakhos, este bolnavă
și în pericol. Nu o chema încă. Tu știi că
nu are scăpare, o zi în plus
și o vei supune.

„Dar mai lasă-ne-o puțin,
o, Stăpâno
invizibilă!

Plângându-și virginitatea, ea cere
îndurare prin rugăciunile noastre;
ascultă-ne iar noi îți vom jertfi
trei berbeci negri netunși...”

Către hotelier

„Hotelierule, suntem patru.
Dă-ne o cameră cu două paturi.
E prea târziu spre-a ne întoarce
în oraș, iar ploaia a stricat drumul.

Adu-ne un paner cu smochine, brânză și vin
roșu! Nu uita să ne cureți sandalele
și spală-ne picioarele, fiindcă noroiul
ne-a trecut de glezne.

Spune să ne aducă în cameră
două vase cu apă, o lampă domol surâzând
și plante înmiresmate, iar așternuturile
să fie proaspete și vecinii cât mai departe.

Dar vezi ca paturile să fie trainice
iar dușumelile fără de glas!
Nu ne trezi devreme!
Dă-ne o noapte bogată!...

Spre împlinirea dorinței

lubește-mă, dar nu doar cu surâsul,
cu fluier și nu cu flori în calea-mi;
eu, inima și lacrimile-ți vreau,
cum sufletu-mi spre tine se frământă.

Când sânii tăi de-ai mei se înfierbântă
când viața ta îmi rumenește viața și când
genunchii tăi îmi dau fiori, iar gura mea
de la a ta se-adapă,

Cuprinde-mă, cum însumi te cuprind!
Lumina lămpii,
vezi, se stinge-ncet, și nopții noi
ne dăruim cu noaptea, rămâi a mea
cu plânsul tău perpetuu...

Suspină, deci, și gemi, femeie dulce! Durerea
ta din Eros s-a ivit. De-ar fi s-aduci pe lume
un copil pe acest pat, mai mică-ar fi durerea
decât a te topi iubirii mele!...

DUMITRU TĂTARU



Doamne, necunoscute sunt căile tale! și totuși, nu de puține ori, oferi creaturilor Tale surprize mari, readucându-le pe ecranul minții lor, amintiri plăcute, înainte de a fi trecute în uitare. În acest context și eu mă simt

privilegiat, făcându-mi favoarea de a mă reîntâlni, după o jumătate de veac, cu unul dintre colegii mei din armată, profesorul **Mihai Andone**, din Roman.

Cu câțiva ani în urmă, mă afluam într-o topografie din Bacău și răsfoiam câteva lucrări proaspăt ieșite de la rotativă. Una dintre ele mi-a atras instantaneu atenția, fiind monografia unei comune (*Ion Creangă*, jud. Neamț), motivată de faptul că poposisem cândva, ca reporter, în acea localitate și mai ales că numele autorului îmi părea cunoscut... Sondând în amintirile mele, parcă mă vedeam, aievea, prin 1957, în cazarma unui regiment de radiolocație din Craiova, unde fusesem aduși și militarii din subunitățile sale (eu, din cea de la Devesel... unde astăzi americanii amplasează o bază militară modernă – și ar fi motiv de bucurie pentru mine) și când, la o activitate colectivă, un proaspăt „răcan” recita o creație proprie: „Sunt ostaș al țării mele” (apărută ulterior și în „Apărarea patriei”) și mi-am zis: ce-ar fi oare să fie el autorul cărții ce mi incitase interesul? Parcurgând o notă autobiografică, din care reieșea că fusese militar în perioada 1957-1960, eram aproape sigur că premoniția mea nu mă înșelase. Apoi mi-a fost ușor să-l contactez (printr-un telefon la Primăria Roman, pentru confirmare) și astfel am reînnotat un fir al vieții, ce părea definitiv rupt, în vârtoarea vremurilor.



Mihai Andone

Bucuria reîntâlnirii, după o perioadă atât de îndelungată, ne-a produs o profundă emoție și ne-a oferit prilejul de a depăna amintiri din acele vremuri de demult apuse, precum și despre viețile noastre în derulare de la anii tinereții la cei ai senectuții (fotografiile colegului, la o distanță de o jumătate de veac între ele e edificator sunt edificatoare). Parcă a fost ieri și totuși, în patria noastră, între timp, s-au produs schimbări profunde, inclusiv de regim politic, pe multiple planuri, care ne-au marcat și destinele noastre.

Când l-am cunoscut pe Mihai, era un patriot convins, cu idealuri mari în perspectivă și care, o dată cu scurgerea vremii, i s-au materializat în realizări deosebite. Copilul orfan de după *Marea conflagrație mondială*, prin forțe proprii și înfruntând greutatea și piedici de neimaginat, a reușit să urce treptele consacrării în plan profesional, familial, politic, educativ și social. Este absolvent a două facultăți... posesor al tuturor gradelor didactice, „profesor evidentiat”, director de școală și la alte instituții de cultură, în cele peste patru decenii de apostolat. Aproape jumătate din acești ani a funcționat în mediul rural (Ruginoasa) și cealaltă componentă în timp, la un liceu din Roman, unde a intrat prin concurs (evident, nu de împlăcări). A fost și director de studii la filialele din Roman a două universități ieșene („Petre Andrei” și „Dimitrie Cantemir”), precum și responsabil al Cercului de istorie al profesorilor din județul Neamț.

după o jumătate de veac

Bunic pensionar și familist convins, la cei peste 76 de ani ai săi, se mândrește, având în jurul său o soție iubitoare și pensionară la rândul ei (și tot din învățământ), două fiice (una profesoară și director la Colegiul Național „Roman Vodă” și cealaltă farmacistă), doi nepoți minunați (fata studentă în anul II, iar băiatul elev în clasa a XI-a – și doi ani consecutiv participant la faza națională a Olimpiadei de informatică).

În plan social-cultural și politic, iată câteva repere biografice:

- a organizat două valoroase muzee istorico-etnografice școlare (la Ruginoasa și la Roman) – despre care au apărut reportaje și-n presa centrală, precum și expoziții personale la Muzeul de istorie din Roman;

- participant activ la evenimentele din decembrie 1989 și vicepreședinte al CPUN Roman și membru al aceluiași organism, inițial, la nivelul jud. Neamț;

- vicepreședinte (la nivel național) al Ligii Naționale a Județelor Abuziv Desființate, organizator și președinte al Partidului Renașterii Județelor Abuziv Desființate (tot la nivel național) și al cărui sediu central s-a aflat tot la Roman; tot aici a înființat și redactat publicația „Înfrățirea” distribuită în întreaga țară;

- a publicat cincisprezece cărți și peste cinci sute articole și studii ce au văzut lumina tiparului în țară și în străinătate; a apărut și-n lucrarea editată la Iași Personalități române și faptele lor. 1950- 2010, în 2012, în peste 60 de pagini;

- a fost consilier al Primăriei Roman și președinte al Comisiei de cultură, culte, învățământ, vreme de 14 ani (1990 - 2004); membru în Adunarea Națională Bisericească (2006 - 2010) și în Adunarea Generală Eparhială a Episcopiei Romanului;

- Cetățean de onoare al municipiului Călărași și al comunei Ion Creangă;

- numeroase activități în cadrul muzeelor (istorie, artă, naturale), la Cercul Militar, Biblioteca Municipală, la Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, în diferite școli;

- în 1965 a cunoscut un preot și regimul ateist-comunist i-a dat 5 sancțiuni iar soția i-a fost îndepărtată din învățământ vreme de un an;

- a vizitat Țara Sfântă, Republica Moldova, Ținutul Herța din Ucraina;

- invitat la numeroase emisiuni la televiziune.

Iată câteva dintre cele 15 lucrări publicate până în prezent:

- ☐ *Pagini din istoria Romanului (1989-2004)*

- ☐ *Legislativ, Executiv, Cultură;*

- ☐ *Ruginoasa-Neamț - pagini de istorie, confesiuni și... reflecții;*

- ☐ *Cu cărțile pe masă;*

- ☐ *Între Efemer și... Eternitate (Meditații... Reflecții... Cugetări);*

- ☐ *Un mare duhovnic: preotul Evmenie Moraru și pelerinajul de la Stejaru;*

- ☐ *2 metri pătrați de pământ;*

- ☐ *Monografia comunei Ion Creangă - jud. Neamț;*

- ☐ *Omule, trezește-te înainte de a fi prea târziu;*

- ☐ *Predicile Sfântului Ioan Gură de Aur în haine ri(t)mate;*

- ☐ *Tragedia de la Răciula Călărașilor Basarabiei.*

Are și patru piese de teatru publicate: Adunarea Generală, Încotro?, Liceeni în recreație și Mamă, vine profu’.

Am punctat extrem de succint repere ale existenței și activității unui OM, care s-ar putea constitui, prin condeiul inspirat și înaripat al unui publicist, în pagini de roman autentic, bazat pe realitate și nu pe ficțiune, întrucât colegul meu, pe oriunde l-au purtat pașii, a „sfințit” locul, printr-o activitate asiduă, perseverentă, pasionantă, clar-văzătoare profesional, cu conotație creștină și cu un autentic simț patriotic (chiar dacă termenul e demontizat de către unii trepăduși).

Am toate motivele să-l felicit pe profesorul Mihai Andone și să-l recomand ca model pentru conștientizarea că numai munca și discernământul conștiinței te propulsează pe treptele succesului autentic și durabil în viață.

...de Paști

Theodor ROZNOVANU



În mai multe zile, spunea Catrina, sora mai mare a lui tata:

- Costică, știu că tu ții pentru Paști trei moșari. Să trimiți băietul cu unul dintre ei să sloboade oaia mea, căci de când am tăiat mielul pentru chelicică, s-a bolohănit.

- Lasă Catrină, că-i spun lui Titu să ia moșarii și să meargă la oile tale.

Eu cu Vili și cu Valerica i-am luat pe toți trei și-am mers în ocol, la țața Catrina. Ea era la pus fasole în siliște lângă Jghir. Prindeam câte-o oaie, o țineam să nu fugă și dădeam moșarii să sugă la rând, la toate patru oi. Le-au zăbătut mui noștri că vreo patru zile nu-o mai avut ce mulge biata Catrina, nimic. Ea sacrifica mieii, vindea pielicelele, foarte întrebate pentru căciuli. Deseori și carnea de miel o vindea. Cu banii câștigați, își plătea aratul, își lua lemne pentru foc și orice trebuință mai avea. Altă sursă de venit nu avea. Iar laptele muls, până la datul oilor la vârat, îl aduna în donițe și putinee, făcea smântână, lapte acru sau brânză. Avea și ea de Paști, căci ținea tot postul mare și, uneori, mai și vindea. Când vine seara din țarnă și dă să mulgă oile, s-o întristat că nu a putut să strângă de la patru oi nici o singură lingură de lapte.

- Da bine, măi Costică, ce-o făcut Titu al tău? A dat moșarii să sugă la toate oile și eu nu mai am ce mulge.

- Măi soră, da eu i-am zis să meargă, după cum mi-ai zis tu, c-un miel ca să-l dea la oaia cea bolohănită, dar el n-o știut care-i și-a crezut că face un bine dacă dă musorii la toate oile.

- Apoi, o făcut destulă treabă, mai bine nu-ți spuneam. Dacă știam că vine Titu, mă lăsam lehamite.

Când mergeam la spovedit în săptămâna dinaintea Paștelui, ca să ne împărtășească preotul, ne lua în grup, fiind copii și nevinovați. Și ca plată nu ne cerea bani, ci câte un ou de fiecare copil. Ne așezam în genunchi în jurul lui, ne puneam

patrafirul pe cap și-ncepea:

- Ați fost cuminți?

- Daaa...! răspundeam noi în cor.

- Ascultați de părinți și de profesori?

- Daaa..!

- Învățați bine?

- Daaa...!

- Ați furat vreodată ceva?

- Nuuu...!

- Ați spus minciuni vreodată?

- Nuuu...!

- Bine măi copii, puneți fiecare oul în coșarca cea de lângă strană și veniți sâmbătă dimineață să vă împărtășesc, căci la înviere e aglomerație și vouă o să vă fie somn. Să nu uitați să învățați fiecare câte o rugăciune și să faceți cincizeci de mătâanii.

- Da, am zis noi, dar nu cu



același entuziasm ca la spovedanie. Sărut dreapta, părinte! Și plecarăm bucuroși că am trecut de un hop. Mai urma calvarul cu mătâanii. Când eram adolescenți, prin liceu, fiind vacanță, a venit în sat la bunici o fată din Iași, nepoată de-a lui Răba. Mai mulți băieți o curtau, dar dintre toți eu am reușit performanța s-o conving să meargă împreună cu mine la apa Moldovei, la scăldat. Prin sat, mai ales la sărbătoare, eram mai mulți în preajma ei: eu, Sandu, Vili sau Sasi Buciumanu, coleg de clasă cu mine la Drăgușeni. Și nimerindu-se la bunici, într-o vacanță de Paști, am decis să mergem la spovedanie cu toții, noi patru și Lenuța, căci așa o chema pe vecina mea. Părintele, considerându-ne încă mici, ne-a vârat pe toți deodată la spovedanie sub patrafir. Dar după primele întrebări pe Lenuța a bușit-o râsul de ghidușilă pe care le spuneam în șoaptă și apoi toți am răbufnit în hohote de râs. Părintele ne-a mustrat și ne-a dat afară dar nici ouăle nu le-am mai pus în coșarcă.



Salonul de carte din Paris

Corespondență din Paris, prima zi

DORU CIUCESCU



Salonul de carte de la Paris, deschis marelui public între 21 și 24 martie 2014, cu România în calitate de invitat de onoare, cu pavilionul într-o zonă mai dificil de găsit (U64), a fost pentru Institutul Cultural Român

o provocare extraordinară de grea, dacă se are în vedere bugetul de aproximativ 60.000 de euro, de peste zece ori mai mic decât cel alocat ediției de anul trecut, când literatura română a fost invitată de onoare ("Les Lettres roumaines - les invités d'honneur"), altfel spus, când România a fost țară de onoare („pays à l'honneur”), având, totodată, pavilionul cel mai întins, chiar în fața intrării principale.

În ciuda restricțiilor de natură economică, spre meritul principalilor organizatori, Lilian Zamfiroiu, președinte I.C.R. și Alexandru Dobrescu, director I.C.R. din Paris, pavilionul României mi-a făcut o impresie atrăgătoare, ospitalieră, cu o utilizare optimă a spațiului atât pentru vânzarea cărților, cât și pentru dezbateri, lansări de carte ori întâlniri cu scriitorii. Foarte inspirată și incitantă mi s-a părut a fi și alegerea temei principale a dezbaterilor: „Cărțile viitorului, viitorul cărților”, înscrisă vizibil pe un perete al pavilionului („Les livres à venir, l'avenir des livres”).

Fiind prezent doar în prima zi a acestei mari sărbători a literaturii, am avut plăcerea să asist la toate cele șase activități înscrise cronologic în program, astfel: 1) întâlnire cu Ștefan Popa – Popa's; 2) dezbateri „Cărțile viitorului, viitorul cărților”; 3) lansarea unei noi ediții a cărții scrise în franceză de profesoara Paula Romanescu „România văzută de francezii de altădată” 4) dezbateri „Cărți franceze, cititori români”, plecând de la traducerea în franceză, realizată de Dominique Ilea, a cărții academicianului Nicolae Manolescu „Subiecte franceze”; 5) lansarea traducerii în franceză, realizate de Marily le Nir, a cărții lui Dinu Pillat „Așteptând ceasul de apoi”; 6) masa rotundă privind perspectivele integrării europene a Republicii Moldova.

Ștefan Popa – Popa's, deținătorul recordului de a fi realizat „131 de caricaturi într-o oră după modele vii”, record realizat pe 17 octombrie 1995 și înscris în Cartea Recordurilor „Guinness”, a constituit un punct de atracție deosebit, caricaturile fiind realizate pentru vizitatori cu titlu gratuit. Mai întâi, Radu Ciobotea, director-adjunct al I.C.R. din Paris, a făcut o scurtă prezentare a operei caricaturistului român, în fața căruia au stat „peste 200 de șefi de stat”. Apoi cei prezenți s-au așezat la coadă. Nu am rezistat tentației și am așteptat să-mi vină rândul ca să mă așez la masa de lucru ca „model viu”. Caricatura realizată cât ai clipi de câteva ori din ochi mă reprezintă cu o frunte deformată, extrem de înaltă, consolatoare, când am văzut că și François Hollande ori David Cameron au fost văzuți în aceeași manieră.

Dezbateri „Cărțile viitorului, viitorul cărților”, moderator, profesorul universitar Alexandru Călinescu, a suscit o serie de polemici între invitați: Nicolae Manolescu, George Banu, Anna Kleszeg, Bujor Nedelcovici și Dumitru Țepeneag. Deosebit de interesantă mi s-a părut afirmațiile „Internet: între brut și net, între informație și cunoaștere, în funcție de spiritul critic al fiecăruia”, a președintelui U.S.R., ori „Dorința de citit nu dispăre, dar ce poate să scadă ca importanță este această fantasmă a hârtiei”, a profesorului universitar și teatrologului George Banu.

Lansarea ediției adăugite și revizuite a cărții „România văzută de francezii de altădată”, prima fiind în 2001, ambele cu selecție de texte și note în limba franceză de Paula Romanescu, a fost moderată de Alain Vuillemin, profesor de literatură comparată la Universitatea Paris-Sorbonne, invitații fiind Paula Romanescu și Alexandru Călinescu.

S-a pus în evidență că la baza cărții a stat volumul scris în franceză „Francezii și România”, de Paul Desfeuilles și Jacques Lassaigne”, volum apărut în 1937 la București. Profesoara Paula Romanescu a menționat că în carte sunt prezentate texte ale unor francezi de diverse profesii, diplomați, scriitori, istorici, geografi, care au inclus România printre preocupările lor. Când s-a amintit că unul dintre francezi a fost Jean-Henri-Abdolonyme Ubcini, devenit în 1867 cetățean al României, a venit o relatare-șoc din partea ambasadorului României la U.N.E.S.C.O., Nicolae Manolescu: „Într-o scrisoare adresată lui Ubcini, Vasile Alecsandri s-a confesat că el a compus balada «Miorița»!”

Dezbateri „Cărți franceze, cititori români” a plecat de la traducerea în franceză, realizată de Dominique Ilea, a cărții academicianului Nicolae Manolescu: „Subiecte franceze”. Moderator a fost profesorul universitar Mircea Martin, invitații fiind Nicolae Manolescu, Dominique Ilea, Corina Ciocărlie și Lakis Proguidis. S-a precizat că în carte sunt adunate o foarte mică parte din articolele publicate în anii '70 și '80, că selecția a avut în vedere limba, literatura și cultura franceză. Autorul a precizat că a învățat limba franceză de mic, de la mama lui, profesoară de limba franceză. De asemenea, profesorul universitar Nicolae Manolescu a declarat că a citit atât de mult despre Franța și cultura franceză, încât în 1959, când a ajuns pentru prima oară la Paris, a avut clasică impresie de „déjà vu”. În final, Mircea Martin și Dominique Ilea au citit pasaje întregi din „Subiecte franceze”.

Lansarea traducerii în franceză, realizate de profesoara Marily le Nir, a cărții lui Dinu Pillat „Așteptând ceasul de apoi” a fost moderată de jurnalistul și diplomatul Dinu



Flămând, care a avut ca invitați pe Radu Ciobotea, Marily le Nir și Olimpia Verger. S-a subliniat faptul că romanul a fost descoperit în arhivele C.N.S.A.S. în 2010, după ce a fost confiscat în 1959, că autorul însuși a declarat că s-a „inspirat din psihoza mistică a mișcării legionare”. De asemenea, au fost reamintite unele aprecieri ale lui Emil Cioran despre legionari: „Greșeala de neiertat de a concepe un viitor pentru ceva ce nu avea unul”, „Se vorbea acolo mai puțin de deșteptare națională decât despre splendoarea morții”, ori „Prin ei se exprima maha-laua României”.

Masa rotundă privind perspectivele integrării europene a Republicii Moldova a fost onorată de prezența scriitorului Oleg Serebrian, ambasadorului Republicii Moldova în Franța. Au mai fost invitați istoricul Matei Cazacu, Gheorghe Erizanu, scriitor și director la editura Cartier, precum și scriitorul Emilian Galaicu-Păun, editor-șef al editurii Cartier. În contextul recente anexări a Crimeei, discuțiile au fost aprinse și ar fi continuat „până dimineața”, după cum s-a exprimat moderatorul Nicu Popescu, expert la Institutul Uniunii Europene pentru Studii de Securitate de la Paris, fost consilier al premierului Vlad Filat. Interesul pentru această masă rotundă a fost atât de mare, încât au venit să asiste și unii membri ai delegației Ucrainei, participantă la Salonul de carte de la Paris. S-a subliniat necesitatea inviolabilității teritoriale atât a Republicii Moldova, cât și a Ucrainei.

DE AL UN GÂND LA ALTUL (15)

DUMITRU BRĂNEANU



Doamne, cum mai trece vremea! Avem senzația că timpul se află în competiție cu sine însăși și se contractă. Primăvara a venit însoțită de zâmbete reci și îmbrățișări calde. Ziua internațională a Femeii a fost una cu respectul convenit celor pe care poezii le-au asemănat cu imagini stelare, cu diferite specii de flori, cu izvorul vieții etc. Oricum, femeile rămân acel mister care fascinează și incită imaginația bărbaților, care dau viață și o dimensiune vizionară asupra esteticului și universului uman. Până și natura s-a străduit să întâmpine cu căldură, ghiociei și vioarele, pe duioasele, neîmbănzitele și frumoasele flori umane. „Adesea, frumusețea este aceea care le face pe femei să fie mândre (...) Prin virtute, mai ales, ele stărnesc admirație (...), iar reținere le face să pară divine.” (Shakespeare – Henric al VI-lea, partea a treia). Odată cu primăvara începe și o perioadă de curățenie trupească și spirituală, de smerenie și rugăciune prin postul mare, post care are menirea să ne pregătească pentru întâlnirea tainică cu patimile mântuitorului nostru Iisus Hristos. Dar apogeul de trudă duhovnicească va fi atins odată cu slujba *Invierii domnului Iisus Hristos*, sărbătoare a luminii, a dragostei și iubirii -, a încrederii și speranței în viața veșnică, în învierea de obște așa cum profund spunea apostolul Pavel în Corinteni 1 cu 15: „că dacă morții nu învie, atunci nici Hristos n-a înviat. Iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică vă este credința, voi sunteți încă în păcatele voastre... ba încă suntem și martori mincinoși ai lui Dumnezeu...”. Și totuși Hristos a înviat, altfel în sâmbăta Paștelui Ortodox nu s-ar coborî lumina divină la sfântul mormânt, de aproape 2000 de ani! O perioadă în care oamenii ar trebui să fie mai buni unii cu alții, mai uniți, renunțând la ură, orgolii, mândrie prostească și lăcomie. Dragostea și respectul ar trebui să-și facă loc în inimile pline de funinginea atâtor sentimente arse în dispute din cele mai sterile. Respectul și înțelegerea semenilor ar trebui să fie cuvântul de ordine al oricărui creștin. Din păcate rămânem tributari aceluiași metehne, obiceiuri rele, indiferență și dispreț pentru durerea celor de lângă noi, lăcomia și egoismul proprii existențe manifestate încă din fragedă copilărie, din lipsă de educație creștinească, fără noțiuni minime de morală creștină, fac să fim creștini numai cu numele. Un fel de aluat nedospit creștino-ateu sau cum ar spune mucalitul meu țaran: „imparțial ca tot românul”, adică suntem și cu Dumnezeu (creaționismul) dacă trebuie, dar și cu darwinismul (evoluționismul) sau liberii cugetători ca să fim spirituali și cu „morgă” de intelectuali în spiritul zilei.

Politica rămâne punctul nostru controversat, fiindcă așa cum a demonstrat istoria noastră seculară, orice alianță între politicienii români ține până la primul cutremur mai puternic, sau până unul mai isteț, bagă bățul prin gard și îi asmută pe unii împotriva celorlalți. USL-ul care părea o

construcție politică capabilă să reziste un mandat la guvernare, s-a destrămat la prima furtună dintr-un pahar cu apă. A fost de ajuns ca Guvernatorul României, „scorpionul inteligent”, să-i arate chiloteii unui Crin în călduri și acesta să strechie pe partea dreaptă, renunțând la jugul USL-ului ca să ducă căruța mai departe. Din punct de vedere pragmatic e mai ușor să critici pe alții decât să încerci să construiești tu ceea ce reproșezi altora. Să arunci cu noroi în cei care până mai ieri erau prieteni e mai ușor, decât să faci crinii să înflorească, sau pământul să rodească. Nu știu de ce am impresia că arena politicii românești seamănă cu un maidan, în care găștile se ceartă între ele și pun la cale noi acțiuni pentru a atrage în cursă naivitatea „fetitelor electorale”. Din păcate sunt puțini politicieni adevărați și responsabili, capabili să dea o direcție clară de urmat pentru o țară mereu în derapaje de tot felul. A trebuit să intervină Cerberul de la Bruxelles pentru a-l stăpâni pe Scorpion, că nu-i momentul de a joaca, de a guvernul cu Ponta, când la frontierele UE spiritele se încing până la explozie.

Întotdeauna, indiferent la ce nivel se produce un eveniment, măsurăm cu măsura care ne convine. Altfel spus ceea ce pentru noi e muma pentru adversari trebuie să fie ciumă! Am în vedere experimentul Ucraina.

Expierența așa zisului „Maidan European din centrul Kievului”, ne arată care este efectul confruntării dintre două realități politice supravegheate de aproape de marele Licurici. Expansiunea unei alianțe de țări în numele democrației occidentale seamănă cu cruciada dusă în numele lui Hristos împotriva băștinașilor din cele două Americi. Știu oare cei care au murit în confruntările din Kiev, în numele cărui ideal s-au jertfit? Probabil că manipularea informatică i-a făcut să creadă că Europa este „maidanul câinilor cu colaci în coadă”, a libertății de a munci oriunde și cât mai scump, că mafia și corupția sunt doar realități est-europene etc. Câtă naivitate! Fiindcă acești oameni nu cunosc prețul care se plătește, pentru facilitatea de a putea culege firimiturile care cad de la masa bogaților Europei? Pentru facilitatea de a servi la această masă, marile supermarketuri din vest îi vor invada cu numărul mare și cu produse turcești și chinezești de cea mai proastă calitate și la prețuri exorbitante. În rest vorbe și programe FMI care dăunează grav „economii locale”, în schimb unor împrumuturi care vor controla permanent economia ucrainiană. Sunt mai buni europenii decât rușii? Mai umani și mai prietenoși? Nici vorbă! Și unii și alții nu au decât interese economice, politice și strategice.

E adevărat, confruntarea *Războiului Rece* dintre cele trei puteri s-a mutat mai aproape de Rusia. Pentru cât timp? Din răsărit, încet, încet o umbră galbenă, ca o pecingene, se întinde peste *Euroasia*, și nu se știe ziua când va ajunge la oceanul Atlantic. Și atunci mă întreb precum Paul Valery: „Europa va deveni promontoriu al continentului asiatic? Sau va rămâne, așa cum arată, partea prețioasă a universului nostru, perla sferei, creierul unui trup de mari proporții?”

Să meditam mai mult la toate aceste aspecte, că nu știm ce ne va aduce ziua de mâine! Până atunci, să auzim numai de bine.



Regia Națională a Pădurilor – Romsilva
Direcția Silvică Bacău

(**PARCUL DENDROLOGIC HEMEIUȘ**)

tel: 0234/588959; fax: 0234/519348

NRC: J04/284/1991

Cod unic de înregistrare: 1590120;

Cod IBAN: RO20BRDE040SV18401150400

deschis la B.R.D. GSG-BACĂU

E-mail: impaduriri@silvabc.ro

„Întotdeauna pădurea a întins omului ramura de măslin, dar acesta, spre nefericirea sa, n-a știut să o primească și să o păstreze. Și întotdeauna pedeapsa a fost amară. Căci ce altă explicație poate să aibă faptul că pământul ne fuge de sub picioare, că inundațiile devin din ce în ce mai frecvente, că pământul se scufundă și că noroiul și nisipul munților schimbă cursul și împotmolesc gurile apelor.”

prof. Marin DRACEA

LUNA PLANTĂRII ARBORILOR

În conformitate cu art. 81 din Legea nr. 46/2008- CODUL SILVIC, la alin (1) se prevede: „În perioada 15 martie -15 aprilie a fiecărui an, autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură organizează „LUNA PLANTĂRII ARBORILOR”. La alin. (4) se stipulează că, în această perioadă, administratorii pădurilor proprietate publică a statului și ocoalele silvice private sunt obligate să desfășoare acțiuni de popularizare și educare privind rolul și importanța pădurii și activități practice de realizare de plantații forestiere, întreținerea și conducerea arboretelor”

Pe de altă parte, în conformitate cu Rezoluția Adunării Generale a ONU din noiembrie 2012, ziua de 21 martie a fiecărui an, a fost declarată, „ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PĂDURILOR”.



Direcția Silvică Bacău, sub egida „Luna plantării arborilor”- ediția 2014, și-a propus și a realizat o gamă largă de manifestări și acțiuni, printre care menționăm:

- popularizarea prin afișe și panouri a importanței păstrării integrității fondului forestier;
- popularizarea în rândul cetățenilor a Codului Silvic și conștientizarea proprietarilor privați de rolul pădurii în viitor și obligațiile ce le revin ca deținători de păduri;

- antrenarea locuitorilor pentru igienizarea lizierelor pădurilor;

- asigurarea materialului săditor și acordarea asistenței tehnice pentru înfrumusețarea spațiilor verzi din localitățile județului Bacău (ex; Bacău, Comănești, Moinești, Onești, Tg. Ocna, Dofteana, Dărmănești, Urechești, Balcani, Parava, Vultureni, etc.);

- Punerea la dispoziție de puiți forestieri pentru persoane fizice sau juridice, dornice să planteze suprafețe de teren din afara fondului forestier de stat, prin sponsorizare sau la prețuri avantajoase. Să asigure asistența tehnică gratuită, prin specialiștii silvici locali;

- s-a propus sponsorizarea până în prezent pentru 15 unități, lăcașuri de cult și fundații de sprijin comunitar, cu 39 mii puiți, în valoare de 21 mii lei.

- antrenarea elevilor, studenților, tineretului, în acțiuni de plantat puiți, de înfrumusețarea spațiilor verzi din incinta comunelor, orașelor și a unităților de învățământ. Astfel „Liga Studenților Bacău” va planta 1 ha cu 5000 puiți (*gorun, ciřeș, paltin*), pe raza comunei Păncești - Ocolul Silvic Bacău. Elevii claselor IX-XII de la Liceul „Vasile Alecsandri”, vor planta 3000 puiți forestieri la Ocolul Silvic Traian.

- acțiunea de împădurire „Plantează-ți oxigenul” desfășurată de Federația de Turism și Ecologie simultan în 12.04.2014, la mai multe direcții silvice, se va desfășura și la Ocolul Silvic Tg. Ocna, UP VI Larga, ua 85;

- mediatizarea prin expuneri video și concursuri școlare a importanței pădurilor și a ecosistemelor forestiere. S-au desfășurat acțiuni de acest gen la cele 14 ocoale din **Direcția Silvică Bacău**. La nivelul municipiului Bacău se vor desfășura asemenea activități sub sigla „Pădurea înseamnă viață” în colegiile: N.V.Karpen, H. Coandă, V. Alecsandri și școlile generale: Constantin Platon, G.M.Cancicov;

- plantarea unor arbori de tei și stejar roșu la Clubul Pensionarilor- Bacău, sub egida „Pădurea-templu închinat sănătății”;

- plantarea împreună cu elevi, studenți și tineri a 1000 puiți de stejar roșu, 1000 salcâm, 200 arbori ornamentali de tuia, în parcurile și zonele verzi ale municipiului Onești. Materialul săditor va fi asigurat prin sponsorizare de **Direcția Silvică Bacău**;

- vernisajul expoziției tematice de pictură, grafică, caricatură, fotomontaj, etc. în data de 10.04.2014, la **Sala de conferințe** din clădirea



nouă a **Direcției Silvice Bacău**, situate în **Parcul Dendrologic Hemeiuș**. Acest vernisaj a devenit o tradiție a **Direcției Silvice Bacău**, fiind la a 24-a ediție. Și la această ediție s-au prezentat lucrări deosebite la cele 4 secțiuni (pictură, grafică, green art, foto). Pe lângă elevi și studenți din județul Bacău, au participat tineri talentați din Piatra Neamț, Tulcea, Iași, București, concursul devenind aproape „național”.

Tot în data de 10.04.2014, se va desfășura **acțiunea finală** din cadrul „Lunii plantării arborilor” la Ocolul Silvic. Vor participa specialiști silvici din centrala direcției și de la toate cele 14 ocoale silvice ale D.S.Bacău, oficialități locale și județene (din partea Prefecturii Bacău, Consiliului Județean Bacău, Primăriilor Bacău, Onești, Moinești, Poliției și Jandarmeriei Moinești și Bacău, etc.). Fiind zonă de munte se va planta specii adecvate condițiilor staționale: molid, brad, paltin de munte.

PĂDUREA ÎNSEAMNĂ VIAȚĂ CITATE, MAXIME, REFLECȚII)

„Doar după ce ultimul copac a fost doborât,
Doar după ce ultimul râu a fost otrăvit,
Doar după ce ultimul pește a fost prins,
Doar atunci veți realiza că banii nu pot fi mâncați.”

(*Profeția indienilor Cree*)

„Omul trebuie să se uite la lemn ca la aur,
să-l doară inima când taie un pom, căci fiecare pom e un om.” (*Ioan Grigorescu-Ascultă și uită-te bine*)

„Iubiți arborii! Cu frunza lor putrezită au dospit lutul din care s-a făcut omul. Ei sunt izvorul, ocrotirea și poezia vieții”

(*Alexandru Vlahuță*)

„Copacii sunt efortul nesfârșit al Pământului de a vorbi cu cerul”

(*Rabindranath Tagore*)

„Dacă te gândești la anul următor-
însămânțează pământul,

Dacă te gândești la următorii 10 ani-
plantează un copac.

Dacă te gândești la următorii 100 de ani-
educă oamenii.”

(*Proverb chinezesc*)

„Arborele nu-i deloc sământă, apoi tulpină,
apoi trunchi mlădios, apoi lemn uscat. Nu trebuie să-l tai în bucăți ca să-l cunoști. Arborele este puterea aceea care, încet, încet, se unește cu cerul”

(*Antoine de Saint-Exupery- „Pământ al oamenilor”*)

„De câte ori, în mijlocul arborilor muți și neclintii ne-am simțit ca în tovărășia unor vechi prieteni guralivi! De câte ori nu le-am destăinuit lor durerile noastre și de câte ori, mai cu seamă, nu ne-au aliniat ei aceste dureri.”

(*Calistrat Hogaș- „Pe drumuri de munte”*)

„Mă privești cu ironie, tot ceea ce îți spun ți se pare perimat și nesperios, dar când trec pe lângă o pădure pe care am salvat-o de la despădurire,



sau când aud glasul unei păduri tinere pe care am plantat-o cu propriile-mi mâini, simt că însăși clima se află în parte sub stăpânirea mea și, că dacă peste o mie de ani omul va reuși să fie fericit, acest lucru mi se va datora întrucâtva și mie.”

(*A. Cehov-1890*)

„Veniți, ai codrilor prieteni, /Veniți la ei, cu suflet viu, / Veniți cât brazii mai au cetini, / Veniți cât nu e prea târziu! Pădurea e izvor de viață/ Și-n ea strămoșii-au mers mereu/ Ca-ntr-o biserică măreață, / În care cântă Dumnezeu!”

(*Vasile Militaru- Ne cheamă pădurea*)

Direcția Silvică Bacău Program regenerarea pădurilor anul 2014

*Regenerări naturale-635 ha.

*Regenerări artificiale (împăduriri)-117 ha.

*Completarea culturilor-71 ha

(din anii anteriori)

*Refacerea culturilor calamitate-1,5 ha.

(din anul 2013)

Se vor planta următoarele specii și cantități:

RĂȘINOASE: brad-136 mii buc.;
larice-21 mii buc.; molid-372 mii buc.;
pin silvestru-5 mii buc.
FOIOASE: gorun-98mii buc.; stejar penduculat- 3 mii buc.; plop-alb 7mii buc.;
fag-69 mii buc.; salcâm-7 mii buc.; ciřeș-14 mii buc.; frasin-19 mii buc.;
paltin de munte-110 mii buc.;
specii de amestec-5 mii buc.

Total puiți de plantat-861 mii buc.

Semănături și solarii-970 mp

semănături câmp-27 ari

Repicaje rășinoase-155 ari

Total-630800 buc. din care apți de plantat- 2950000 buc.

Puiți existenți în solarii

Total-1313000 buc. (apți de repicat)

LUCRĂRI DE ÎNȚĂRIȘIRE

A CULTURILOR TINERE:

-Revizuirii-mobilizări-638 ha.;

-Descoplesiri-degajări-3042 ha.;

-AJUTORAREA REGENERĂRIILOR NATURALE-1944 ha.;

SĂ NE CUNOAȘTEM SCRIITORII: ION DINVALE



Un poet împlinit...

Da, dascălul întru cele filozofice Ion Dinval este și un **poet împlinit**, adică plin cu de toate ceea ce auvenite unui demers poetic adevărat, bogat în nuanțe și accentua esențiale, în metafore și simboluri profunde. Scriind despre strania poveste a lumii văzute și nevăzute, momind în sarabanda discursului liric nume de mari gânditori, unul mai mistic decât altul, neezitând a stârni și brusca oarecum lucrurile sfinte, nesfiindu-se a-l lua la întrebări chiar pe însuși Creatorul cosmosului. Ion Dinval ne istorisește, altfel spus, despre aventurile proprii (și spirituale!), împărțându-ne obsesiile (una simpatică: *Eu cred că într-o altă viață am fost câine (...)*, tristețile, revelațiile, neliniștile, umorile, umorurile – pentru că dincolo de gravitatea de fond a cărții transparență de necaz, umorul, axa caragialească a unei sensibilități oarecum lezate de *miticismul* și *cașavenismul* vremilor!. Poetul pretinde a fi deprins *idiomul absenței și tăcerii* de multa *răutate străină* a lumii, dar, cu toate greșurile de rogoare, continuă să scrie, este prezent și nu tace fiind, atenție, *soldatul marilor bătlui* chiar dacă, paradoxal, *pe veci pierdute și greu de crezut, adorate!* Sinele magistrului nu e simplu atât vreme cât are viziunea lui *Dumnezeu* (care) *întins pe iarbă stă de vorbă cu niște vecini!* Mizantropul are până la urmă bucuria întâlnirii cu *aproapele meu*, dornic, însetat de iubire la apropierea judecării de-apoi. Nu lipsesc de **Sub soarele Ninivei** insinuările la epoca noastră (și *aia de... aur*, și mai noua în care *răutatea și prostia - au înțelenit câmpia!*), și autorul (fie el și bătrân și scârbit de tot și de toate) trebuie citit cu superioară înțelegere, că nu bate câmpii de florile mărilor, dar are în vedere destinele și rosturile actualității imediate, evocându-ne **Satyriconul** anticului Petronius... *Scrib hirsut* – cum se socoate singur – Ion Dinval, pentru care viața nu-i decât în bluf se arată limpede drept un poet de marcă al liricii noastre.

Calistrat COSTIN

Cărbuni și cenușă

lui Alexandru

...Da!...Da!... Ca mâine vine iarna egală, albă, indiferentă!
Și odată cu ea, împăcarea și odată cu ea, nerostirea!
Ar cam fi timpul să purcezi!
În boccea, multe lucruri de prisos, de zvârlit și puține
Cele ce-ar trebui tăbărcite;
Între ele, din belșug, cărbuni

și cenușă
Să însemni drumul, ușor șerpuit,
Ce pornește din băutura casei
și se pierde, undeva, printre cruci...
Dar, să nu anticipăm,
„Căci cuvântul din poveste,
Înainte mult mai este“...
Pe lângă straiile vechi, paloșul ruginit
și mârțoaga ce m-a purtat
când eram tânăr, ca tine,
Nu am prea multe a-ți da!
La sfaturi, în schimb, excelez,
o știi bine;
Ai grijă la furnici, albine și pești
Că nu te vor lăsa la nevoie!
Așijderi la păsări!...
Cât despre spâni, ce să-ți spun?!...
la aminte la scoici, la aezi și salcâmi
Îți poți face, cât de cât, o idee
Despre frumusețea ce trece prin chin
Prin forceps, frământ și durere!
Nu te lăsa copleșit
De surâsul ei amar
-Șăgalnică-i umbra, pârdaľnic, abisul
Vag, cântecul de sirenă al singurătății –
Și cum mergi, așa, spre apus,
Vor rămâne, undeva, departe,
în dreapta,
Luciul înflorat, potecile,
fremătătoarele trestii;
În stânga, colinele verzi-albăstrui
Vălurind o tristețe abstractă...
Lasă în urmă, înaltele după-amiezi,
Uitatele dimineți de nard și de suflet;
Deprinde, grabnic, mistica extincției,
Imperiala răcoare a toamnei!
Și – sunt nevoit să repet –
Nu te lăsa copleșit de risipitele-i oști,
de invazia ei foșnitoare!
Învață, cu acest prilej,
Filosofia tăcerii,
subtila distilerie a clipei!

Și – să nu uit –
La răscruci, pripoare, popasuri,
Reactivează obositele rugi,
formulele, cândva salvatoare –
Și mergi... și mergi, ... și tot mergi
Pe firul de sânge
Până vei da de mărcinișul
Sub care-mi ascund neodihna
și risipirea!...
Și, cum spuneam,
Ca mâine vine iarna, egală,
albă, indiferentă
Și odată cu ea, împăcarea...
și odată cu ea, nerostirea!

Între Tigru și Eufrat

Ades,
În aerul ușor rarefiat,
În penumbra atât de dulce și atât
de amară a lecturilor,
Când coboară peste suflet
În catifelate falduri, tristețea,
Gândul, neliniștit și pur,
Adulmecă
Sub razele fanate ale lunii,
Aburoase grădini suspendate
Cu nard, cu iriși, cu rodii și iasomie,
Cu ghirlande de jasmin, de mirt
și aloes
- Avalanșe de leandri,
migdali, chiparoși și begonii;
O tandră aglutinare de acantă,
tamarix și mimoze -

Nu lipsesc catifelte mixandre
Naramzi, liliac, tuberoze
Dar, mai presus de orice,
Simt freamatul egal, neîntrerupt
și blând al palmierilor
Delicatețea lor șovăitoare
Atât de ademenitoare,
atât de neliniștitoare!...
Ghicesc, bănuiesc, arcane
Cu dulci și-mbietoare ascunzișuri;
Suspînuri
Nedeslușite, neînțelese, nelămurite
șoapte... Iar eu, îmi port peste tot

și peste toate
Singurătatea-mi
Orgolioasă,
Melancolia-mi regală, egală, letală...
Și urc... și urc, cu un aer naiv de triumf,
Treaptă cu treaptă, terasă cu terasă...
Într-un târziu ajung sus
Obosit și bătrân
Biet spectru rătăcind într-o
pâclă violacee... Suspendat
Captiv și stingher e Cuvântul
- Un fulg atârând de pleoapă -
O lacrimă latentă,
insolentă, persistentă...
Și cât de aproape e Cerul...
și cât de departe!...
Și cât de real, de dureros, de amar,
Pulseaza apa
În arbori, în aer, în degetele mele!

Norul lui Oort

E-un cer sticlos, străin și ursuz!
Ochii, paznici oboșiți, scrutează zidul,
pietrificată oglindă... Insesizabilă,
indescifrabilă, imprescriptibilă urcă,
crește o răutate străină...
Peste tot, risipite, măruntaie de viață
De vise și de gând
Însângerate, calde, încă...
Mâna, oarbă, băjbăie împrejur
Un sprijin în tăcerea
compactă, minerală...
Neliniștita epidermă exhibă
verticalitatea istovită,
Opintelele-n van și secătuirea...
Învață, mi-am zis, de la găurile negre
Detașarea, alunecarea,
sublima indiferență
Fascinanția neantului și a uitării;
Învață, mi-am zis, cum e să mori prin
implozie, prin prăbușire lăuntrică
Să nu mai fie timp, să nu mai fie logos,
să nu mai fie scăpare!
Ce forță de atracție teribilă!
Ce stranie voluptate!...
Dar, nu... dar, nu... dar, nu, încă!
Unde ești, în ce cotlon de suflet,
Te-ascunzi, tu sfântă nerozie
Tu tandră, catifelată miopie?!...
Unde ești, unde te-ai pitit
Cuvânt roditor, tu dulce,
duioasă osândă?!
Tărăște-te-napoi
Înapoi în ventricul, în atrii!
Numai tu știi cât doare
cuvântul nenăscut
și presimțirea ierbii ce va să vină!
Învață-mă, rogu-te, noul alfabet al
tăcerii Idiomul absenței, al penitenței
și al reclusiunii!
Ajută-mă să port
Într-un colț al minții, mort,
Trecutul
Mai rece, mai îndepărtat
și mai întunecat
Ca norul lui Oort!

Pe drumul Calvarului

Și tu, tot singur
pe drumul Calvarului?!...
Tot singur?!...
Aproape, mereu
aproape, învăluitoare,
mângâietoare, chiar,
Ți-i restrîștea
Și statornică, ca neagra fatalitate,
pestrița procesiune
-Amestec bizar de compasiune
și indiferență-
Vai, cât doare neistovita limbuție!...
Vai, cât dor, asprimea unui cuvânt,
ori fixitatea unei priviri!...
Și tu mergi anevoie, obidit, împovărat,
aplecat sub brațul neînduratei tristeți,
al celei mai stăruitoare tăceri...
Însângerat, sfâșiat și atât de sărac
ți-i vestmântul!...
Și, desculț, piciorul ce caută

un sprijin
În pulberea asfințitului
De veac și de lume...
Oh, cât de departe sunt toate:
Asinul, ucenicii, copiii,
Izgonirea din Templu!...



Cât de departe,
zilele când se înmulțeau
pâinele, peștii!...
Cât de departe zilele când,
c-un cuvânt, îi ridicai pe cei morți
Pe cei orbi, pe cei lunatici,
pe cei slăbănogi!...
Vai, cât de stins, de amar,
de străin, răzbat
Mirosul de azimă, sărutul lui luda,
întreitul cântat al cocoșului!...
Și mergi anevoie, obidit,
împovărat, aplecat
sub brațul neînduratei tristeți
al celei mai stăruitoare tăceri...
Te oprești, doar când se deschid
neliniștitoarele răspântii
Cu spaima, proteica spaimă
pândind după colț,
Cu surditatea absenței
- Prezență ultimă, grea, definitivă-...
Și-atât de singur ești pe drumul
Calvarului!... Atât de singur!...
Târziu de tot veni-vor zarafii
Și dregătorii, și antreprenorii,
Prubuluind cam cât face
această țarină a olarului,
Cam cât face acest deal
numit al Căpățanii!

Cartea lui Ion Dinval „**Sub soarele Ninivei**”, a apărut în 2012 la Editura Ateneul Scriitorilor Bacău, cu o substanțială, consistentă și competentă prefață a criticului literar Petre Isachi. Valoarea incontestabilă a acestui volum a fost recunoscută și răsplătită cu premiul al II-lea la Festivalul Național de Creație „Vrancea Literară”, Odobești, 2013. *Subtilitatea și simplitatea..., meșteșugul și cultura..., versificația și vocabularul...*, (Constantin Călin), ar fi punctele tari ale unui autor atât de discret și atât de puțin cunoscut.

Poet care s-a plasat, de la început, sub cerul poeziei neoclasice (Ion Tudor Iovian), cu o exprimare rafinată, cu un cult al metaforei și o fantezie imprevizibilă (Grigore Codrescu), cu o încredere oarbă în puterea miraculoasă a Cuvântului (Ion Fercu), cu un, tot mai rar întâlnit, cult al metaforei esențializate, al exprimării intelectualizate, rafinate (Petre Isachi), Ion Dinval realizează în volumele sale, puține la număr un veritabil summum filosofic și cultural (Laura Scutaru).

Traian Mocanu: **Mielul de apă**

Mioara BAHNA



Traversat de ideea de sacrificiu, sugerată, mai întâi, de coperta și grafica semnate tot de Traian Mocanu, autorul versurilor, volumul

Mielul de apă – Editura Cronica, Iași, 2012 –, este un amplu palimpsest, în care se regăsesc urmele universului spiritual al artistului, materializate într-un imaginar definibil, adesea, ca suprarealist, însoțit, inseparabil, de fiorul sacru, care se acutizează gradat către finalul cărții, pe măsură ce artistul se convinge că dumnezeirea – interlocutorul discret, înțelegător, căruia îi comunică, direct sau indirect, mereu, angoasele, neîmplinirile, disconfortul, în orice formă l-ar simți –, față de care își proclamă statutul de **umbră** (*Pentru puțin, pentru foarte puțin / sunt umbra Ta.*) îi dă sensul vieții: *M-am legat de ieri / și alaltăieri / și pre-tutindeni / eu n-am fost eu. / Însă, Doamne, / fără cuiul tău de astăzi / bățut în coate / și rosături supurânde/n-aș mai fi fost.*

Textele care compun volumul – fără titluri! – par eșantioane dintr-un discurs amplu, continuu, un solilocviu al cuiva care-și încordează simțurile, spre a înțelege, cât mai exact, partitura vieții, a timpului, a lumii, măcar la nivelul datelor esențiale. De aceea, unele enunțuri-incipit, scoase din context, sunt, în aparență, lacunare: *Arătând doar ce-a fost.* Totodată, multe fragmente sunt asemenea unor pagini insolite de memorialistică (având tentă anecdotică uneori) sau de reportaj, cuprinzând evocări, fie și fulgurante, ale unor personalități trecute sau contemporane artistului: *La noi, lângă Iași, adică la Prigoreni / trăiesc niște paseri mici, adică prigorii. / Acolo domnul Ciopraga ne-a vorbit despre / Neculce și Ștefan a Ciubotăreței tatăl / domnului Creangă. / Domnul Tătărucă a băut 2 chile de rachiu / și a mâncat 66 de sarmale ori: ceasul pendul a fost inventat / în 1656 de Christiaan Huygens. / Natura statică și-a adăugat / acest obiect laolaltă cu iepuri / (...) / Timpul Revelator și Timpul Distrugător / transformă oglinda într-un „memento mori”. Alteori, evocarea îl impune pe cel evocat în postura de simbol: *Totul, o sală a pașilor pierduți. / Sabin pulverizat în sfera / ecstaziei itinerante. / El a definit locul. / El definește locul. / Un soclu al desăvârșirii / în nereușită.**

Alte texte au aspect eseistic, obiectul lor fiind un fapt istoric, verosimil, religios, mitic etc. (*Părinții bisericii spun că originea / statului este ciobănia. / În fond, o sărbătoare reușită, pe un plai / numit mai târziu mioritic.*), dar cele mai multe au în vedere arta însăși: *Pictura începe ca idee și ca formă / numai atunci când / echilibrul dintre perfect și imperfect / concretizează vagul. / Momentul și eternitatea lui / nu înaintază în timp, / ci în spațiu.*

Printr-o perspectivă originală asupra celor văzute, dar, mai ales, nevăzute de simțul comun, artistul – pictor, în primul rând! – descompune lumea în secvențele ei esențiale, pentru a o reconfigura apoi, în tabloul de cuvinte, cu inalienabilul aport al jertfei (*În numele lumii tale, / în durerea ta / deschisă în cruce*), versurile din volum amintind, de asemenea, de arheziiana înge-mănare dintre slova de foc și slova făurită (a căror traducere, în poezia

lui Traian Mocanu, ar putea fi, de pildă, într-un asemenea fragment: *La protocolul nevăzutei: / alături piatră / alături apă și foc / în rest mult aer*), iar, câteodată, de creația nichita-stănesciană (*De departe ochiul meu liber / se întoarce în găoacea ochiului meu orb. / De aproape ochiul meu orb devine liber... sau: În fiecare deget se află cele cinci / plus patru degete. / În fiecare ochi se află ochii văzuți / și nevăzuți. / În fiecare dinte se află alt dinte / plus mușcătura...), imagini dezvăluind frământări, pe fondul cărora pictorul-poet decide: *Voi muri bolnav de frumusețe.**

De o atenție aparte se bucură, în poezia lui Traian Mocanu, procesul de creație, indiferent dacă e vorba despre pictură sau despre poezie, imaginat, spre exemplu, ca un act care frizează autofagia (câtă vreme se produce apropierea până la identificare dintre el și instrumentele artei: (*Pictorul mușcă din buza însângerată / a culorii de proplasm / din trupul său fugar / de hârtie galbenă, / flămând și mustăcios*) sau ca act cosmogenetic, înglobând, în perimetrul creației, inerente imagini-clieșe ale acestuia (*Catifele grele, languroase / căutând taina obscurității / într-un climat romantic*), de care se detașează prin comentariu ironic: o viziune ludică, orișicât! Amintind, pe de altă parte, de aserțiunile lui Camil Petrescu, spre exemplu, din **Patul lui Procust**, pictorul-poet notează: *Arta este echitate absolută. / Gramatica și cuvintele întrebuintate de alții / sunt nenorocirea pentru participanți.*

Interesul față de actul de creație, în poezia lui Traian Mocanu,



se manifestă, cu deosebire, prin atenția acordată drumului pe teritoriul cuvintelor: *De data aceasta, / abstracția dispusă în șiruri / simple: figuri, intruziuni lirice / și naturiste. / Modulii în puritate nudă. / Un joc al unității în diversitate. / (...) / Te bănuiești de data aceasta / articulat în spațiul cuvintelor, / rostite fără echivoc, / într-un limbaj auster / ce eludează ambiguitatea și / nesiguranța. Mai mult, intuindu-i ezoterismul, artistul recunoaște că *Limba ne refuză încă esența ei, cerând ajutorul picturului de semn, fiindcă, în artă, cuvântul și gestul nu mai cunosc / amânarea gestului, iar când artele conlucrează, rezultatul este, de cele mai multe ori, superior acțiunii solitare, adevăr demonstrat, în parte, de cartea de față.**

Relația dintre aparență și esență, dintre realitate și iluzie, dintre finit și infinit (moartea nefiind altceva decât o viață în mișcare), dintre rațional și instinctual, dintre tot și nimic (putând avea ca emblemă raportul dintre *Eu și viața fără nume*) constituie preocupări permanente

ale artistului (devenite teme ale creației sale), care, adoptând mai ales exprimarea aforistică – sinteză lapidară a experienței de viață –, notează, de pildă, că *Acolo unde nu e nimic / acolo este totul sau că Dorințele, pasiunile nu reprezintă / păcatele omenești în sine. / Doar puterea constituie / fericirea umană. Enunțurile gnomice sunt frecvente și urmate, de multe ori, de comentarii: / O propoziție poate lecui omenirea. / Am căutat-o toată viața sau Relele toate vin din închipuire. / Așa ne învăța domnul scriitor Andone. / Într-o zi și-a închipuit că îi este foarte rău. / Și a murit. Un imaginar poetic eliptic, coroborat cu un plan al expresiei tot eliptic, dominat de antinomii, îi impune lectorului participarea la actul existențial al creației: *Picioarele episcopului în timp / ce un înger îi susține cărja / care i-a scăpat din mână. / Picioarele artistului în timp / ce un înger îi străpunge pieptul / cu o pensulă. / Totul dispăre.**

Totuși, apolinic îndeosebi, artistul observă, studiază, definește arealul cunoașterii, măcar în laturile lui esențiale: *Spațiul tranzit este locul / pașilor trecători. / Spațiul plăcătornă este locul / alegerii și al ezitării... Tot la fel, delimitează, jalonează spațiul labirintic, asumându-și, în același timp, rolul de temerar precursor pentru cei care vin din urmă și n-au avut privilegiul sau ghinionul pionieratului: *Accesul este locul trăit. / Spațiul terminal, cap de linie, / locul locurilor, adăpost provizoriu, / este întotdeauna o limită dramatică.**

În ansamblu, volumul lui Traian Mocanu cuprinde o poezie mai degrabă cerebrală, cu un consistent substat filozofic-religios, sintetizând, cu precădere, încercarea continuă a artistului de a-și revela tainele lumii și ale propriei ființe. În această neobosită acțiune cognitivă (surse bibliografice ale preocupărilor artistului sunt, cu destulă generozitate, oferite cititorului, de-a lungul volumului, de pildă, se amintește de *Tratatul de oftalmologie / al lui Halifa, sec. XIII* sau modelul *Avicena în Degenerație embrionis / 1347, de Cercetările lui Brodman, W. Campbell / desenele domnului Freud etc.*), adună, de pildă, fragmente din *Oasele mele putrede / agățate pe funie, / deasupra mesei de carne, / la ultima pomenire / a cuvintelor ori observă că / Se desenează rezonanța cuvântului / în interiorul unei bile.*

Fără a fi ambiguă sau obscură, această poezie, din care nu lipsește nici intertextualitatea, tinzând spre lirismul obiectiv, nu excelează în planul expresivității. În plus, discursul e adeseori fracturat, poeziile adunând enunțuri a căror co-existență pare aleatorie, generând o densitate de trasee interpretative. Artistul operează cu o seamă de concepte al căror filon explicit este experiența viețuirii, prin valorificarea datelor oferite de toate domeniile pe care le-a tranzitat nemijlocit, cu fapta sau cuvântul: *Identificarea este distanța zero. / Absența este distanța maximă. În consecință, sensurile care se pot identifica sau atașa versurilor, așa cum arătam, sunt abundente.*

La polul opus însă, între adorație și revoltă, unele texte aduc un lirism accentuat, subliniat de configurația lor psalmică (*Lumea Ta nu-i aici. / Negativul ei l-ai lăsat / și atât. / Ai lăsat sfârșirea omului, / păcatul părții Tale de măr! / Și coliva venurilor, plecării / oculte. / Ne-ai lăsat în anonimatul TĂU / cu toate ale cârnii, / lipsiți de predicătele pozitive / ale gloriei deșarte. / Doar ești un verb, / nu-i așa?!), prin care se echilibrează deficitul liric din alte poezii.*

Eugen VERMAN



CIREȘUL

Nu-i dimineată să nu privesc cireșul din fața ferestrei și să nu mă gândesc, pătruns de nostalgie, că, o mare parte din viața mea s-a scurs urmărindu-i de-

venirea celestă. La început, ca și mine, o mlădiță firavă, ieșită, de undeva, din țărână... Nu i-am dat nici o importanță. Primăverile veneau, primăverile treceau, veneau și verile, și, deodată, l-am descoperit. Un pom de-adevăratelea, care m-a încântat, nespun, când, peste noapte, florile lui dalbe au luminat acest univers de rai care se născuse în fața casei mele. Căci, iată, așa, de nicăieri, au mai dat năvală, din pământul reavăn, o mulțime de pruni și de meri și chiar de salcâmi... Cine știe cum au adus vânturile și ploile rezezi de primăvară sau de toamnă semințele acelea! Și de unde, de prin ce lumi, le-or fi



adus! Căci vântul, scăpat din chingile lui Eol, aduce semințele și le lasă acolo unde trebuie și semințele dau rod. Tot așa, sunt convins, și cireșul meu a apărut, așa, deodată, iar acum... să-l vedeți!, Doamne, cât e de falnic și viguros! Privindu-l cu încântare, îmi trece prin gând că-i precum cei pe care-i știu din copilăria-mi de mult apusă când, flămând și slab și cu speranțe, alergam, prin păduri, în căutarea unui pom cu fructe, și-mi apărea câte un cireș „sălbatec” și mă urcam, cu teamă, pe tulpina lui și, așa, ajungeam sus, tocmai sus, de unde puteam atinge cerul și mă tuiam între crengile lui și culegeam cireșele acelea umede și dulci și chiar amare, într-o trăistuță făcută de mama, și mă hrăneam, și aduceam și acasă și toți se bucurau. „O să facem și dulceață”, spunea mama, și era bucurioasă și mă lăuda. Așa apar toți cireșii. Asta, al meu, a ajuns să fie cât blocul de înalt. Ba, mai înalt... În primăvara acestui an a înflorit, parcă, mai mult ca în alte dăți, ca o mireasă la altar în haina sa îngerească, cu crengile arcuite spre cer, viteze și neabătute. Privesc și nu mă mai satur. Florile acestea, imaculate, albe, mai albe ca albul însuși, vor dispărea nu peste multe zile. Dar nu ca o părere de rău. Căci, magic, vor lăsa, în urma lor, boboțele acelea care, așa, tot într-o dimineată, îi vor apleca crengile doldora de ele, și bogate în dulceața nemaivăzute... Și, deodată, tot așa, pe nesimțite, vor deveni fructe de-adevăratelea. Adică, cireșe negre, grele de zahăr și de suc, adunate în buchete dolofane și tare atrăgătoare. Rod bogat și îmbietor care vor atrage copiii sârmani de prin împrejurimi și de aiurea, dar și pasările cerului... După care, mulțumindu-se, parcă, în foșnetul adierilor de vânt, de fapta sa, cireșul se va reculege pentru câteva zile și-și va îndrepta, încet, încet crengile ajunse spre pământ, cu mulțumirea celui care-și face, pe deplin, datoria. Și, din nou, se va odihni, de data asta sub albul zăpezilor, timp în care își va readuna seva și o va plămădi pentru minunea ce se va întâmpla la primăvara viitoare. Voi mai trăi, oare, să-l cânt din nou...? Da, e ca un poem divin, la flacăra căruia îmi măsoar existența și care-mi spune că, totuși, viața-i frumoasă și merită să fie trăită... Tocmai de aceea, în ton cu el, mă gândesc - e-adevărat, cu firească strângere de inimă - că nu-s chiar atât de bătrân să nu apuc și minunea care va reveni o dată cu luna lui april a anului următor...